

8. INTRODUCCIÓ DE LA PART PRÀCTICA

En la part pràctica del treball, he intentat experimentar i analitzar certs aspectes relacionats amb l'alletament matern a nivell de la població femenina palamosina, amb la finalitat de demostrar les meves hipòtesis i adquirir nous coneixements. La part pràctica consta de cinc aspectes molt importants:

- Una enquesta realitzada per a les mares palamosines per estudiar el seu grau de coneixement.
- Quatre enquestes destinades a diferents professionals sanitaris implicats en la lactància materna. Els professionals enquestats són pediatres, infermeres pediàtriques, ginecòlegs i llevadores.
- Anàlisis dels gràfics corresponents a les dades estadístiques obtingudes de l'hospital de Palamós per tal de dur a terme la comparació amb les dades que s'han obtingut a través de les enquestes de les mares.
- Com que aquest any s'ha fet el curs de formació per a professionals sanitaris de Palamós, s'han redactat dues entrevistes, una adreçada als alumnes que hi van assistir al curs i una altra adreçada als formadors del curs.
- Per últim, s'ha volgut contactar amb una associació de suport a la lactància materna, i aquesta ha sigut l'associació de voluntariat sense ànim de lucre de Sant Feliu de Guíxols, les "Mames Braves".

Una entrevista especial per a aquesta associació ha permès esbrinar certs aspectes com el seu funcionament, quins objectius s'ha proposat, com influeix en la societat i sobretot en les mares, ...

8.1 VALORACIÓ DE LES DADES OBTINGUDES DE L'HOSPITAL DE PALAMÓS

8.1.1 METODOLOGIA EMPRADA

Un dels objectius proposats en el treball consisteix en comparar les dades obtingudesria amb el meu estudi sobre les mares palamosines i els professionals sanitaris, amb les dades ja registrades a l'hospital i que m'han facilitat.

Es van extreure dades de 8.442 nens de 0-3 anys que s'han controlat a l'Hospital de Palamós des del 2003 fins al 30 de juny del 2010. Les dades extretes han permès analitzar els següents aspectes en el treball:

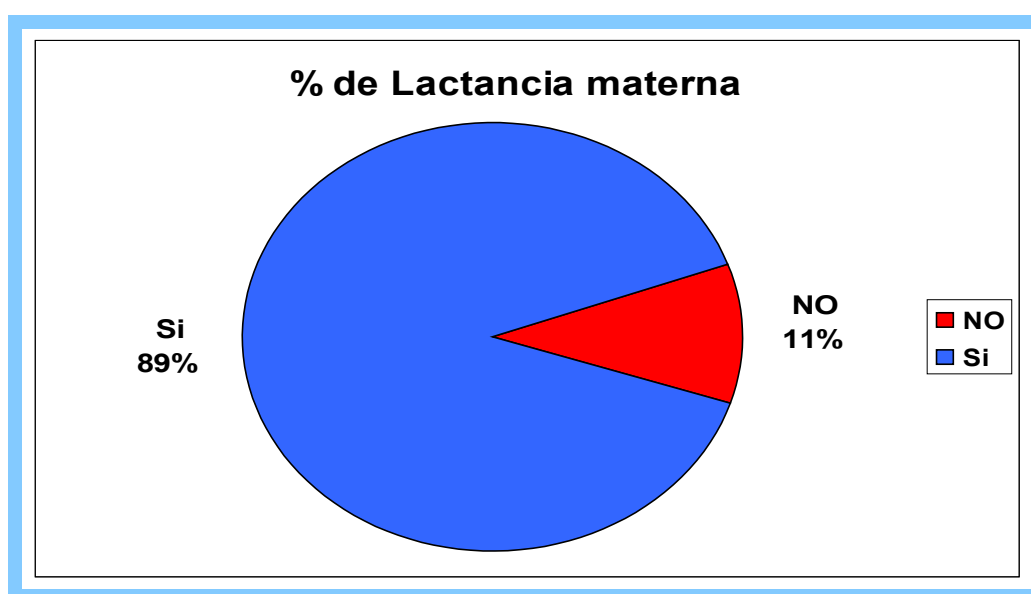
- ◆ El % dels nens que van tenir la lactància materna, i el % que no la va tenir.
- ◆ Dels nens que van tenir lactància materna, saber quants d'ells l'Hospital de Palamós sap el mes en el qual han abandonat la lactància materna, i quants nens l'Hospital no té registrat quan han abandonat la lactància materna.
- ◆ Analitzar l'abandonament de la lactància materna, de 0-24 mesos, mitjançant un gràfic per a poder observar quins mesos hi té lloc més taxa d'abandonament, quins mesos menys i la justificació d'aquests fets.
- ◆ De la mateixa manera, analitzar l'abandonament de la lactància materna segons la nacionalitat dels nens, per a poder observar si la nacionalitat influeix en aquesta taxa.
- ◆ Analitzar el manteniment de la lactància materna per mesos per a poder observar si les mares palamosines segueixen el consell de l'OMS i l'AEP, mantenint la lactància materna fins als dos anys, com a mínim.
- ◆ Analitzar quin és el mes on té lloc més taxa d'inici de la lactància mixta, i justificar-ho esmentant factors que poden influir en aquest inici.

Amb aquestes dades s'han pogut realitzar els gràfics amb el mateix programa informàtic Microsoft Office Excel 2003 i Microsoft Office Excel 2007, els qual han ajudat a analitzar amb facilitat tots aquests aspectes i posteriorment extreure'n conclusions fiables i segures.

8.1.2 ANÀLISI DELS RESULTATS OBTINGUTS

a) La permanència de la lactància materna a Palamós

Dades abandonament	Lactància materna		Total
	NO	Si	
Tenim dades		5.551	5.551
No tenim dades	895	1.996	2.891
Total casos	895	7.547	8.442
% Lac.Materna	11%	89%	100%



Conclusions:

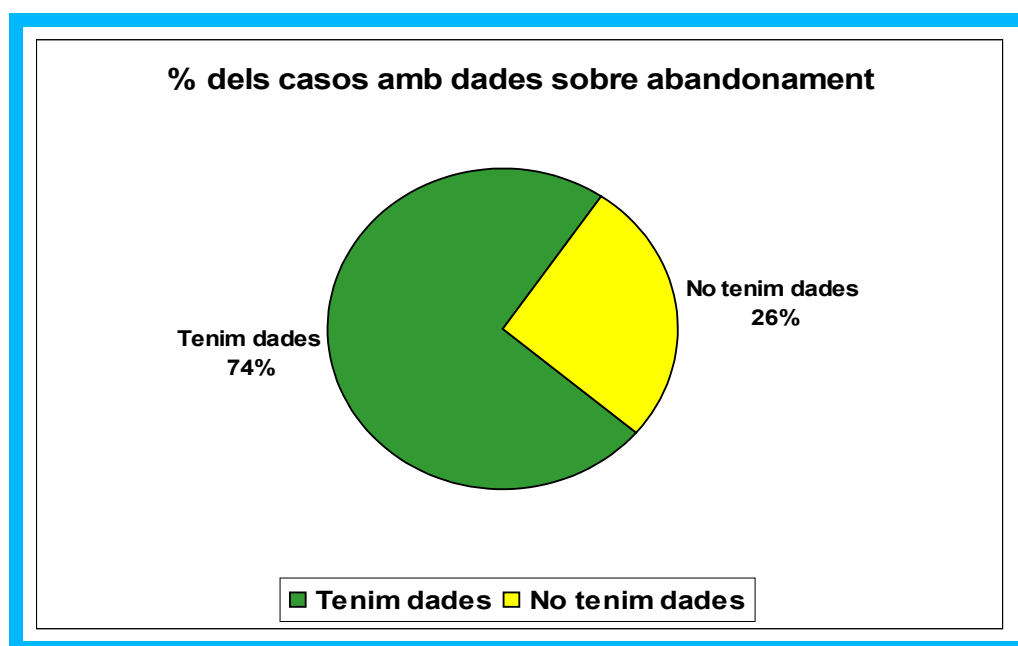
Amb un total de 8442 nens estudiats, hi ha un alt percentatge dels casos de nens de 0-3 anys que han tingut lactància materna en algun moment, un 89% (7.547 nens) sobre el total. És un percentatge bastant alt, per tant, no es pot dir que hi ha un increment dels mètodes artificial (les llets de fórmules) enfront la lactància materna. No obstant, encara no s'ha analitzat la durada d'aquesta lactància, per tant, són dades que informen sobre l'inici de la lactància materna únicament.

Pel que fa als casos que no tenen lactància materna, representen només un 11% (895 nens) del total, un valor relativament baix.

Així, es pot concloure que les mares palamosines saben que la lactància materna és l'opció correcta, i és la que trien, ja sigui perquè saben molt bé que és l'aliment òptim per al lactant i té la composició ideal en quant als nutrients essencials, necessaris per a un millor creixement, desenvolupament i maduració del nen durant els primers 12 mesos de vida, ja sigui perquè és la que li aconsellen els professionals sanitaris que les atenen.

b) Casos amb dades sobre l'abandonament

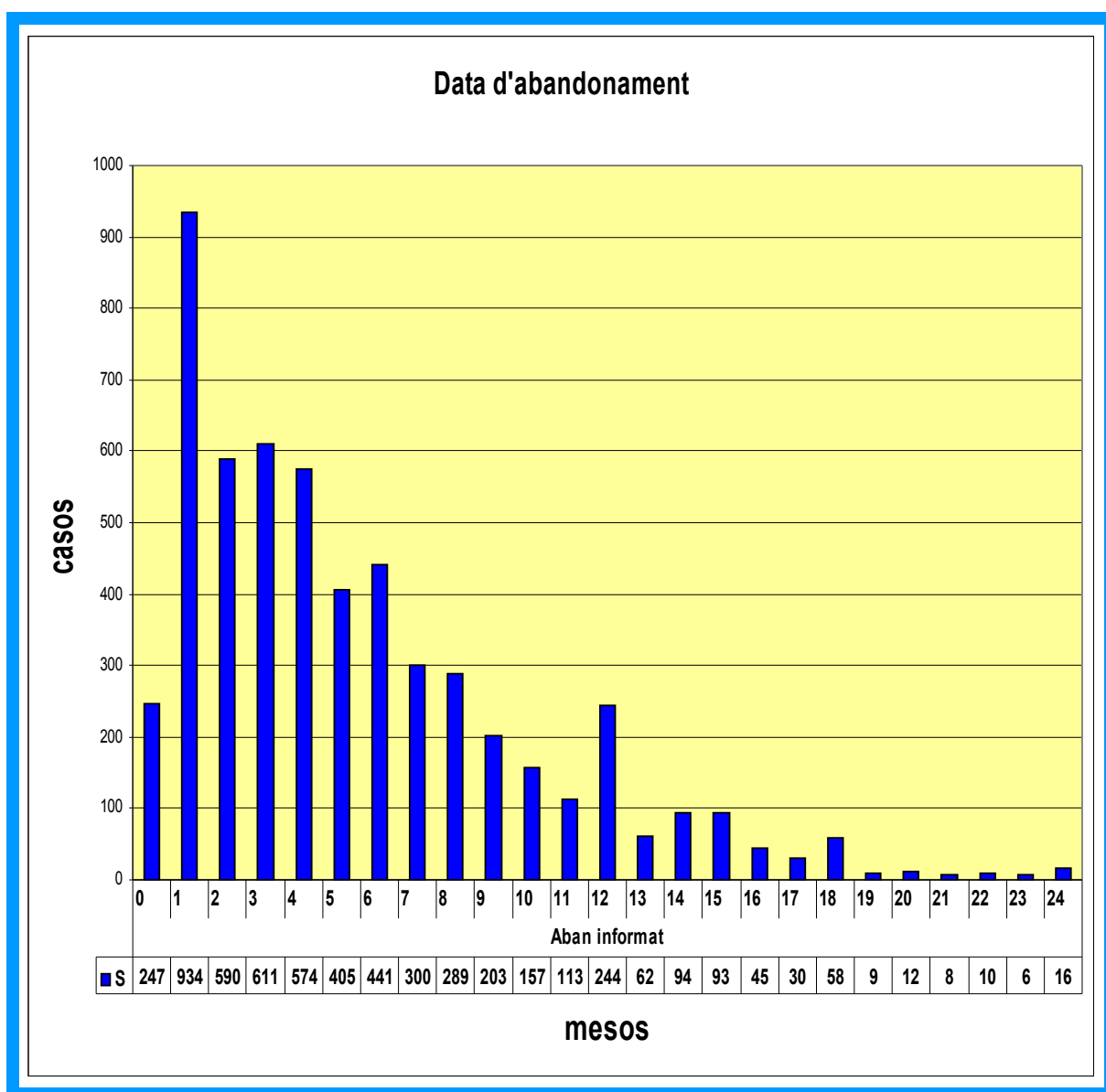
Dades sobre l'abandonament de la lactància materna	Casos	% Dades
Tenim dades	5551	74,00%
No tenim dades	1996	26,00%
Total casos	7547	100,00%

**Conclusions:**

L'Hospital de Palamós està informat sobre el moment en què han deixat de prendre el pit el 74% dels nens (5.551 nens) que han seguit la lactància materna. En canvi, els casos dels quals l'hospital no té registrat el moment d'abandonament representen un 26% (1.996 nens), un percentatge destacable.

Els nens dels quals l'hospital no sap quan han abandonat la lactància materna són nens que neixen a l'hospital de Palamós i que posteriorment els fa el seguiment un altre pediatre (mútua, privat), o han abandonat la població o estaven de pas.

c) Els períodes d'abandonament

**Conclusions:**

Analizant els nens dels quals l'hospital sap quan han abandonat l'alletament matern (5.551 nens en total) i segons la tendència d'aquest gràfic, es pot observar que és durant el primer mes on hi ha més casos d'abandonament de la lactància materna, amb un valor que correspon a 934 (16'83 %) casos sobre el total.

Es pot concloure que l'abandonament durant el primer mes està relacionat amb les dificultats relacionades amb l'alletament que no han trobat solució, la falta d'informació i/o els falsos mites sobre l'alletament, i la manca de suport tant físic com emocional per part de la família.

S'observa que durant el tercer mes, que és quan s'acaba la baixa maternal aproximadament, un total de 611 (11 %) casos abandonen. Per tant, es pot dir que la baixa maternal té relació amb la data d'abandonament, i a més a més, hi ha altres factors que hi influeixen, com per exemple: la pressió familiar, les dificultats en l'alletament, la crisi de creixement dels tres mesos,...

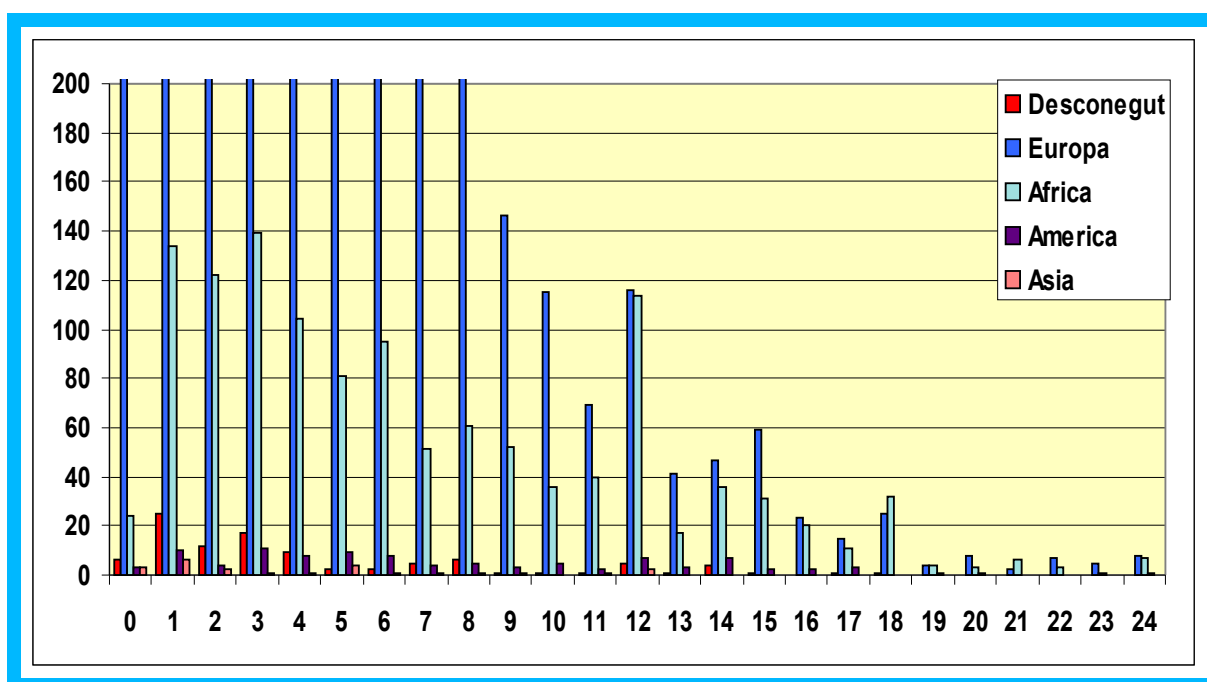
Durant el tercer o quart mes el total de casos que abandonen és molt inferior al total de casos que abandonen durant el primer mes. No obstant, l'abandonament durant els mesos 2,3 i 4 és el doble que l'abandonament durant el primer mes.

Un 60,5% de casos abandonen abans dels sis mesos, és a dir, més de la meitat no manté la lactància materna més enllà dels 6 primers mesos de vida.

Encara que el gràfic tendeixi a baixar a mesura que ens aproximem als dos anys, durant els 6 mesos, els 12 i els 18 mesos el nombre de casos que abandonen la lactància materna incrementa. La possible explicació per a aquest fet és que quan es pregunta a les mares sobre la data d'abandonament, la majoria d'elles tendeix a arrodonir aquestes dates perquè moltes d'elles no ho recorden amb exactitud.

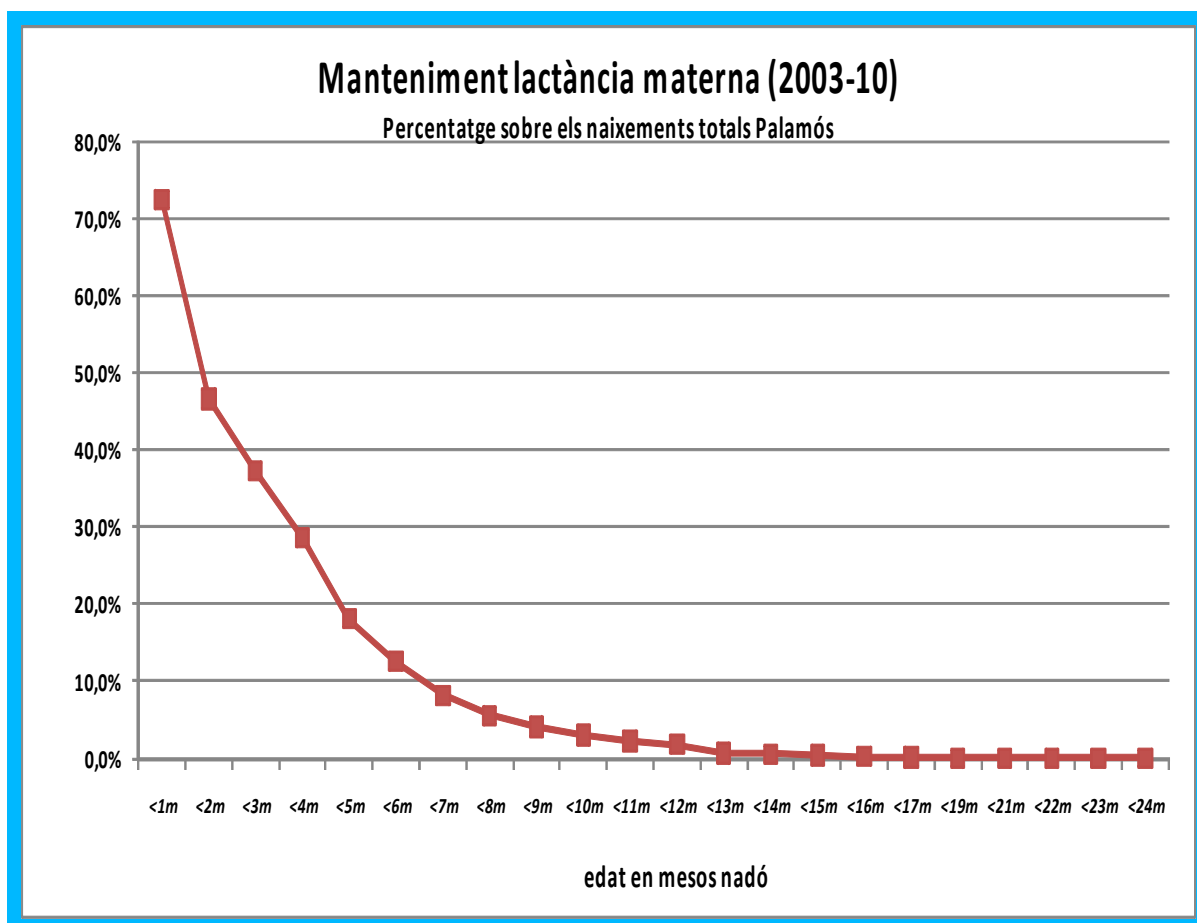
A partir dels 12 mesos, els casos d'abandonament van disminuint d'una manera molt destacable, ja que passen de 244 casos que abandonen als 12 mesos fins a només 16 casos que abandonen als 24 mesos. Així es pot concloure que entre els 12-24 mesos pocs casos abandonen la lactància materna. Per tant, un cop mantinguda la lactància materna, aquesta sol allargar-se més enllà dels dos anys.

d) Abandonament segons la nacionalitat del nadó

**Conclusions:**

Si distingim els nens segons la seva nacionalitat, observem que la tendència de l'abandonament de la lactància materna és semblant segons els mesos. Observem que el gràfic decreix, el nombre de casos va disminuint molt a mesura que ens aproximem als 24 mesos, i això és degut a la manca de casos que mantenen la lactància materna fins a aquest període, i cal destacar també que és semblant en els diferents continents. Els casos que corresponen al continent europeu són els més nombrosos perquè el gràfic s'ha realitzat a nivell de Palamós, una població europea, encara que integrada per certs immigrants.

e) Durada de la lactància materna

**Conclusions:**

Aquest gràfic s'ha realitzat sobre un total de 8.303 nens nascuts a l'Hospital de Palamós entre l'any 2003 i l'any 2010 per a analitzar el manteniment de la lactància materna.

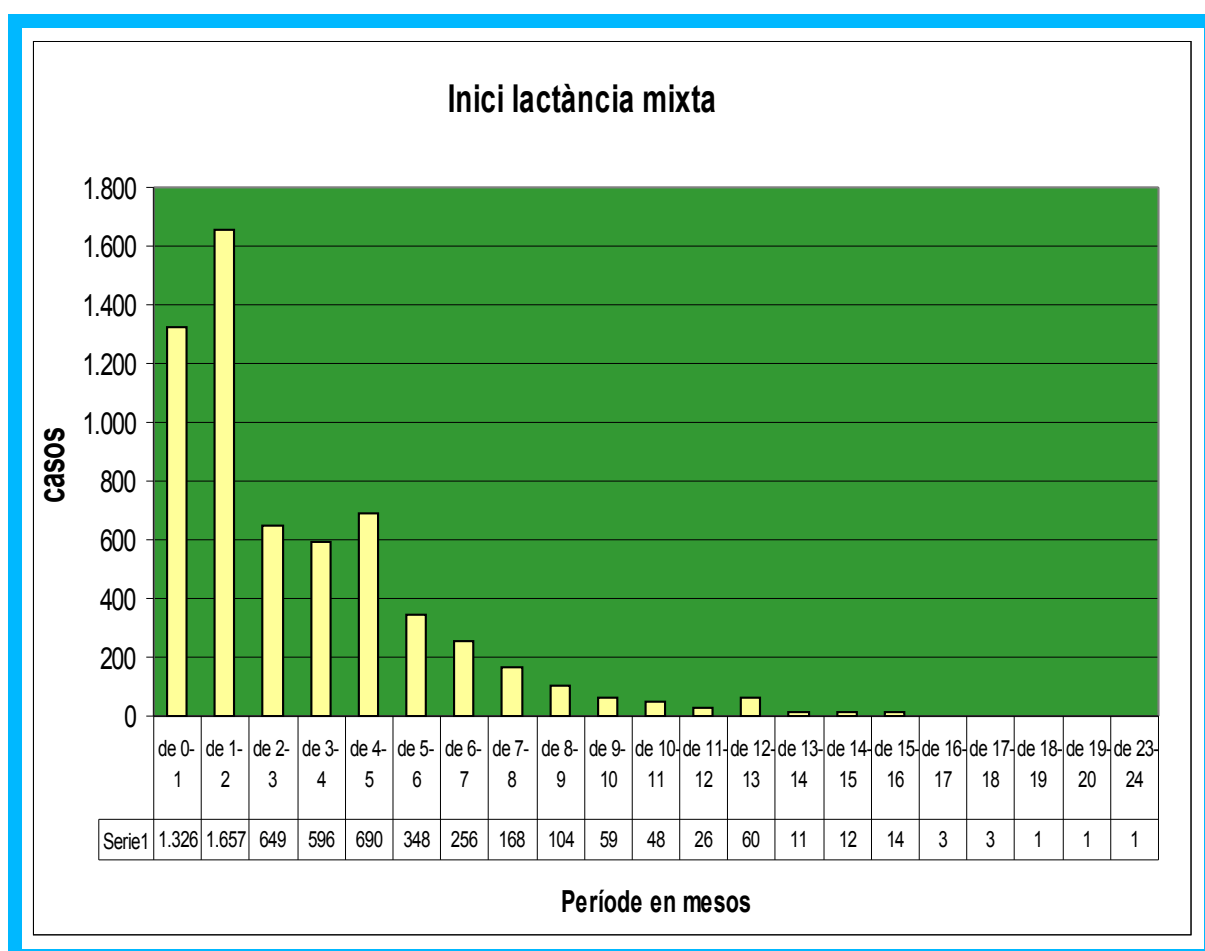
El 72'6% dels casos mantenen la lactància materna durant el primer mes. Aquest percentatge disminueix fins a un 28% quan arribem al quart mes. Aquest fet coincideix amb l'acabament de la baixa maternal de la mare.

Així es pot concloure que la durada de la baixa maternal és un factor molt influent en el manteniment de la lactància materna, la qual és essencial per a la salut del nadó. Per això, si aquest període augmentés, el manteniment de la lactància materna també augmentaria.

El percentatge de casos que mantenen la lactància materna durant els primers 6 mesos correspon a un 12,5% dels nens. Aquest percentatge és relativament baix, ja que només representa la vuitena part dels naixements. Cal tenir en compte que aquestes dades no informen si aquesta lactància ha sigut exclusiva, tal i com recomanen l'AEP i l'OMS.

Només un 2'2% dels nens arriben amb lactància materna als 12 mesos. El percentatge de nens i nenes palamosins que arriben als dos anys amb lactància materna és inferior al 0'05%, dada molt preocupant donat que l'AEP i l'OMS recomanen un mínim de 2 anys de lactància materna.

f) Inici de la lactància mixta



Conclusions:

L'Hospital de Palamós sap quan han iniciat la lactància mixta (introducció de la llet de fórmula) 6.033 nens. Podem apreciar que la majoria dels casos comencen la lactància mixta durant els primers mesos; ja que durant el primer mes la comencen 1326 (22%) nens i durant el segon mes comencen la lactància mixta 1657 nens (27'5%), el percentatge més alt.

L'inici de la lactància mixta durant el primer mes es pot relacionar amb una preocupació molt estesa entre mares i professionals pel tema del poc augment de pes de l'infant.

Tots els nadons quan neixen s'aprimen una mica, però això és totalment normal. No obstant això, moltes mares creuen que és degut a la lactància materna i creuen que el nadó no s'alimenta correctament només amb la llet natural.

Llavors, la solució que aporten les mares és incorporar les llets de fórmules. Moltes mares no troben solució als seus problemes d'alletament i incien la lactància mixta per recomanació dels professionals sanitaris.

Moltes vegades, segons els professionals sanitaris, aquesta opció és el resultat de la pressió social i familiar. Mentre que les associacions de suport creuen que és degut a la baixa formació dels professionals, els quals no tenen eines suficients per a poder solucionar els problemes de l'alletament.

L'inici de la lactància mixta entre el primer i segon mes es pot relacionar amb la manca de resolució dels problemes relacionats amb l'alletament (clivelles, mastitis, frenet lingual curt del nen/a, mugró invertit,...), la falta d'informació que provoca la mala tècnica de la lactància materna, creença de falsos mites,...

Entre el segon i el tercer mes, el nombre de casos que incien la lactància mixta disminueix el doble, ja que només la incien 649 nens (10'8%). Aquesta disminució es pot relacionar amb l'acabament de la baixa maternal de les mares.

De 4-5 mesos, s'observa un augment dels casos que incien la lactància mixta, amb un valor que correspon a 690 nens. Això es pot relacionar amb la reincorporació laboral.

Cal destacar que a partir dels 12-13 mesos, el nombre va disminuint amb una gran velocitat, fins a arribar a un sol cas a partir dels 18 mesos. Normalment si no s'ha introduït el biberó abans dels 12 mesos, la mare ja no opta per la lactància mixta o bé el nen ja beu directament del pot de llet.

EN RESUM:

- La majoria de les mares palamosines opten per a la lactància materna com a millor alimentació pels seus nadons.
- La taxa d'abandonament de la lactància materna és molt alta durant els primers dies i mesos.
- Les mares palamosines no apliquen el consell de l'OMS i l'AEP, que és mantenir la lactància materna durant un mínim de dos anys, essent exclusiva els primers sis mesos.
- Poques mares segueixen donant el pit després dels 12 mesos, i als 24 mesos gairebé cap mare.

● Les dificultats principals amb les quals es troben els mares que volen alletar solen ser: la falta d'informació, la manca de resolució de les dificultats durant l'alletament per part dels professionals sanitaris, la manca de confiança en elles mateixes i la pressió familiar. És per això que la majoria de les mares palamosines inicien la lactància mixta molt aviat.

● L'acabament de la baixa maternal i la incorporació laboral són uns factors molt influents en la continuïtat de la lactància materna, ja que moltes mares abandonen la lactància materna entre el tercer i quart mes, aproximadament.

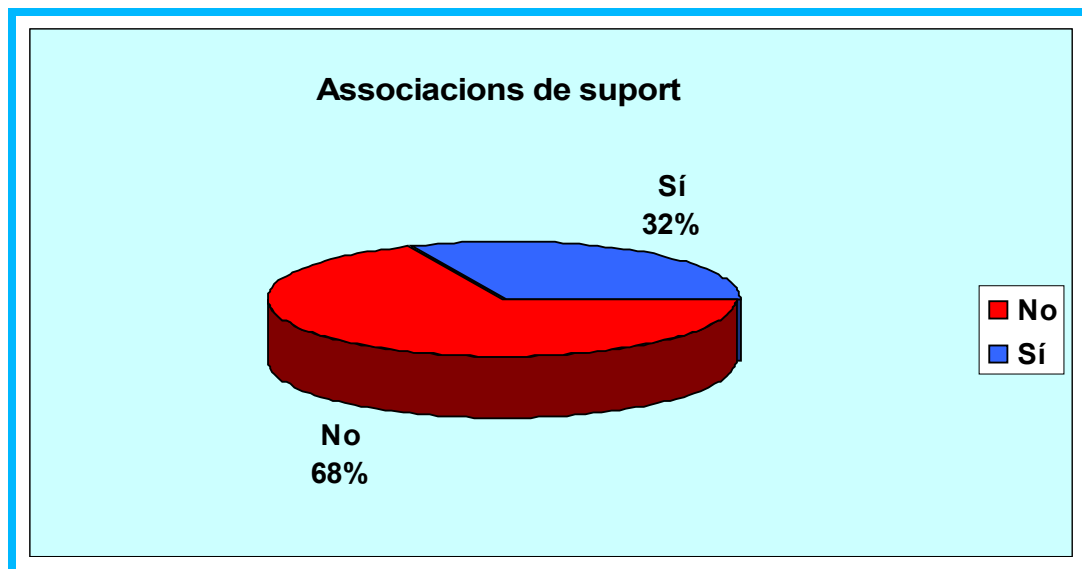
8.2 VALORACIÓ DE L'ENQUESTA ADREÇADA A LES MARES PALAMOSINES

8.2.1 METODOLOGIA EMPRADA

- ◆ Redactar una enquesta dirigida a una mostra de 63 mares palamosines, de 30-40 anys, que tenen fills de 0-3 anys. Les 63 mares representen el 5% del total de la població infantil corresponent als 1.252 nens de 0-3 anys que resideixen actualment a Palamós. Aquesta enquesta conté 17 preguntes, 10 de les quals tracten d'avaluar el grau de coneixement d'aquestes mares sobre els mites de la lactància materna. També conté preguntes que recullen l'opinió de les mares sobre alguns aspectes relacionats amb l'alletament.
- ◆ Recollir dades de les mares amb fills de 0-3 anys a la consulta pediàtrica del CAP de Palamós, els dilluns, dimarts i dimecres de 16:00 a 18:00 durant el mes de setembre.
- ◆ Utilitzar les dades obtingudes d'aquestes enquestes per a realitzar els gràfics. Els gràfics s'han pogut realitzar gràcies al programa informàtic: Microsoft Office Excel 2003.
- ◆ Analitzar els resultats i extreure conclusions.
- ◆ Comparar aquests resultats amb els que els que s'han pogut obtenir a partir de les dades estadístiques de l'hospital de Palamós.

8.2.2 ANÀLISIS DELS RESULTATS OBTINGUTS

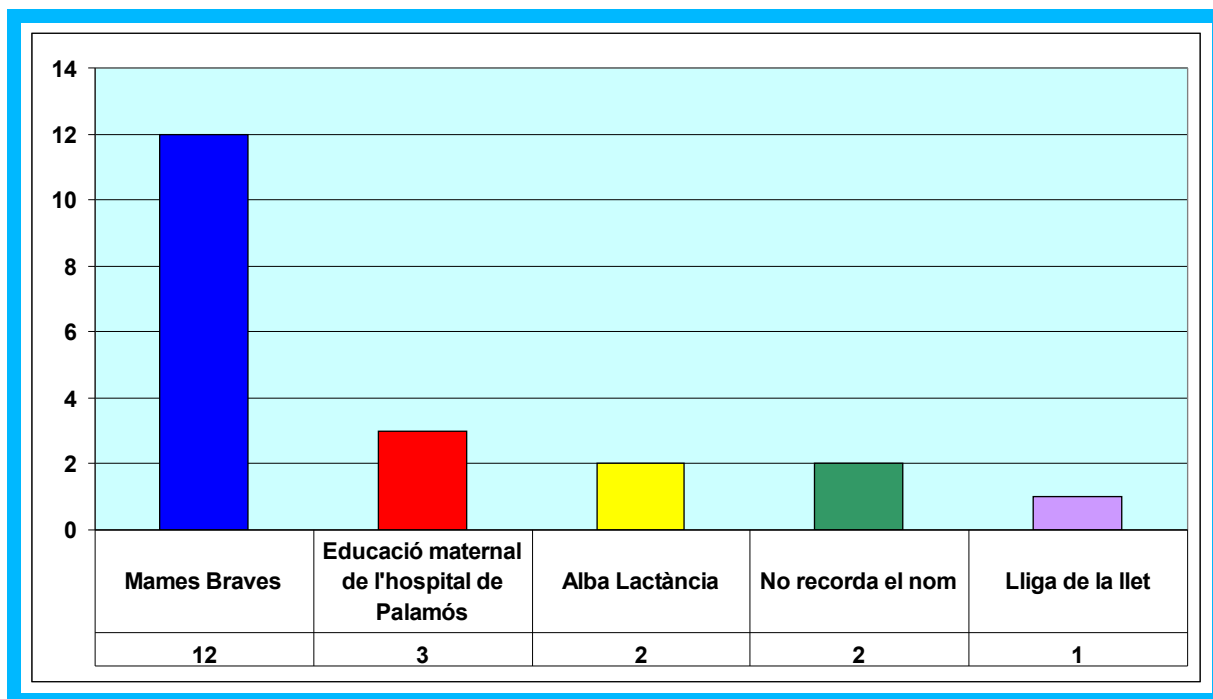
a) Coneix alguna associació de suport a la lactància materna?



Conclusions:

La majoria de les mares enquestades (68%) no coneixen cap associació de suport a la lactància materna. Un 32% coneix alguna associació, que li pot proporcionar suport quant a la durada de la lactància materna, la resolució de molts problemes amb els quals la mare es pot trobar durant el període d'alletament, certs dubtes molts freqüents que solen sorgir i per compartir les boniques experiències durant aquest període que totes les mares solen viure.

a.1) Si en coneix alguna, digui quina o quines i si n'ha format part d'alguna per resoldre els seus dubtes.

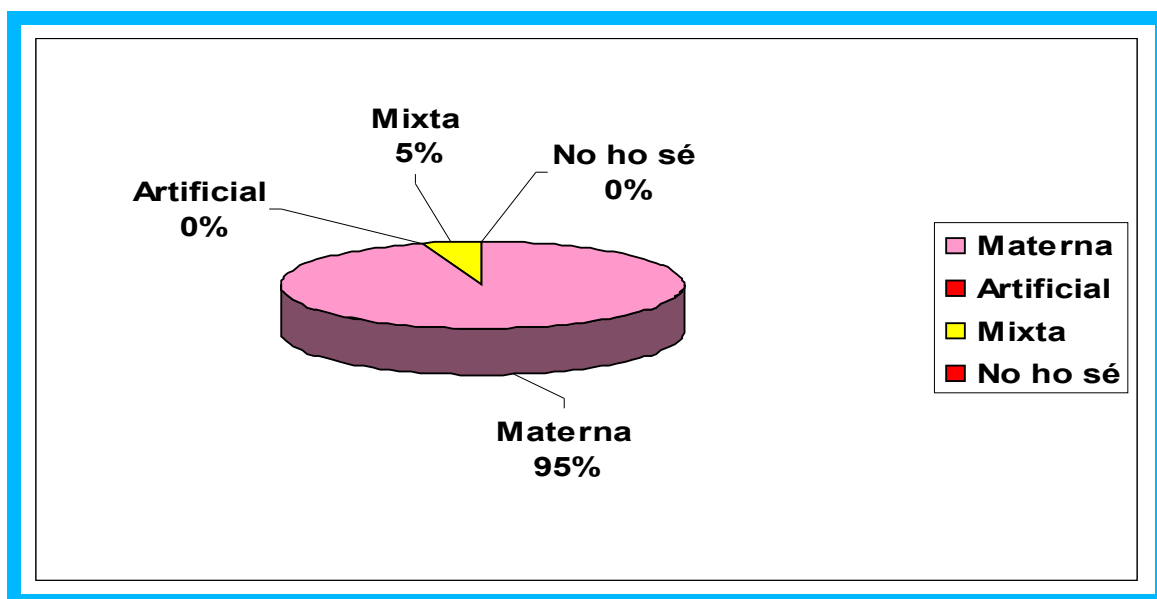


Conclusions:

L'associació de suport a la lactància materna més coneguda entre les mares enquestades és l'associació de Sant Feliu de Guíxols "Mames Braves".

Seguidament, coneixen les sessions d'educació maternal de l'hospital, l'associació "Alba Lactància" de Barcelona i tenen menor coneixement de la Liga de la llet.

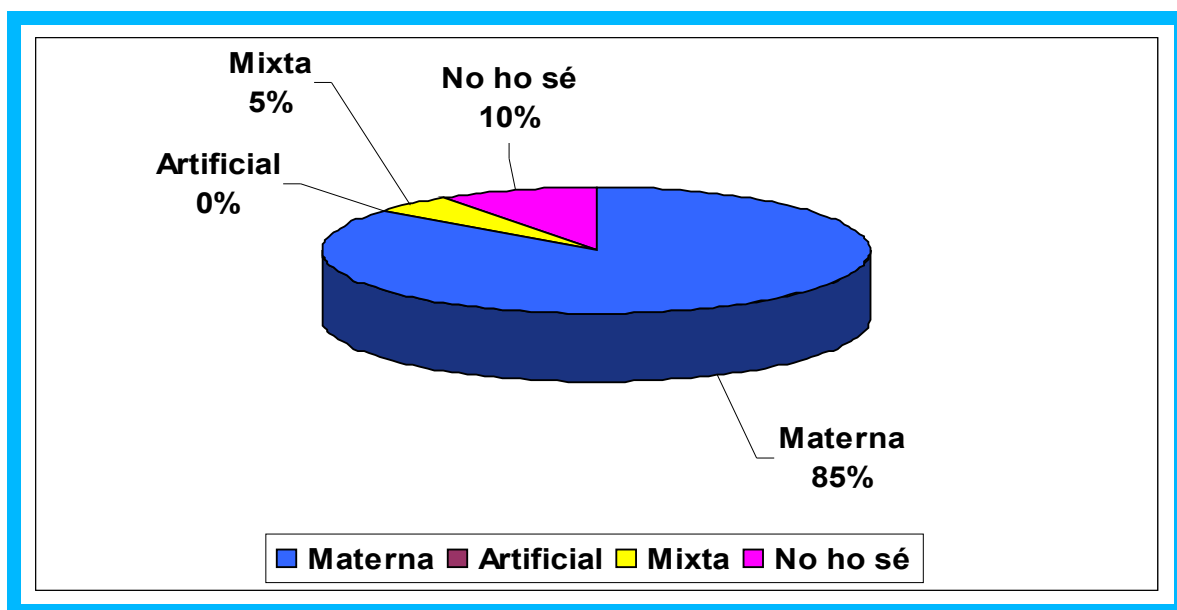
De totes les mares enquestades, quan se'ls ha preguntat si havien format part d'alguna d'elles, les que coneixien les sessions d'educació maternal de l'hospital, havien participat i es mostraven contentes del servei, mentre que les mares que coneixen l'associació "Mames Braves", "L'Alba Lactància" i "La Lliga de la llet" han dit que no hi havien participat, sobretot pel tema del desplaçament, doncs resultava lluny per elles.

b.1) Quin tipus de lactància és més beneficiosa per la salut del bebè?**Conclusions:**

Gairebé totes les mares estan convençudes que la lactància materna és la més beneficiosa per la salut del bebè. Cap d'elles creu que lactància artificial és l'opció més beneficiosa per la salut del bebè, i molt poques creuen que la lactància mixta és millor.

Per tant, les mares palamosines saben que la lactància materna és la més beneficiosa per la salut del bebè, i la trien com a millor opció pels seus nadons. Això es pot relacionar amb les dades extretes de l'Hospital de Palamós i els corresponents gràfics, en els quals es va observar que un 89% del total de nens estudiats de 0-3 anys controlats a l'hospital van iniciar lactància materna. No obstant, cal destacar que no s'ha analitzat la durada d'aquesta lactància materna.

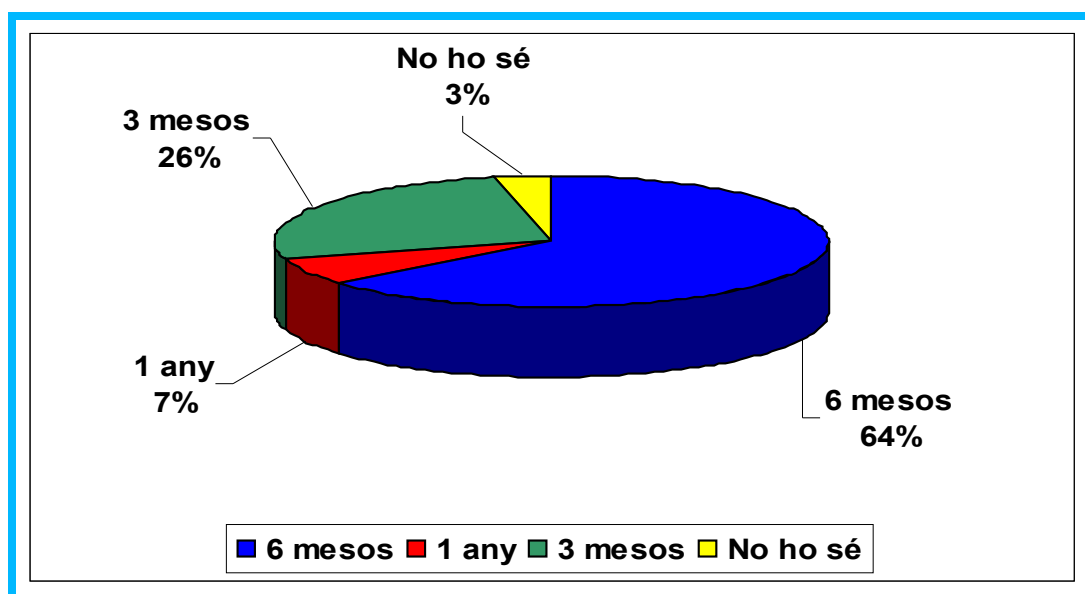
b.2) Quina és la més beneficiosa per la salut de la mare?

**Conclusions:**

La majoria de les mares palamosines creuen que la lactància materna és la més beneficiosa per la salut de la mare, amb un valor que correspon a un 85% del valor total. El 10% d'elles no sabia la resposta i només un 5% ha respost la mixta.

Les mares que han triat la lactància materna, ho han fet pensant en les malalties que aquesta pot prevenir i en el vincle sentimental entre mare i nadó. Mentre que les mares que han repost mixta, la majoria ho justificava dient que era la millor perquè permetia a la mare un cert temps de descans i conservar l'estètica de la mama.

c) Com a mínim fins quan ha de durar la lactància materna exclusiva?

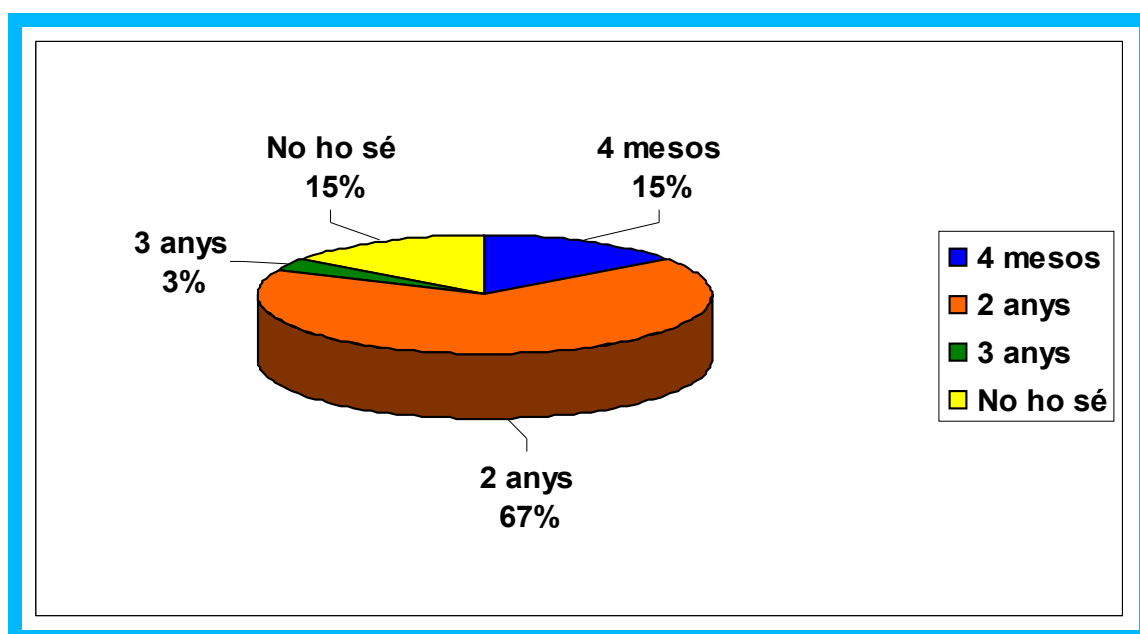


Conclusions:

La majoria de les mares creuen que la lactància materna exclusiva hauria de durar com a mínim 6 mesos, amb un valor que correspon a un 64%. Seguidament, un 26% d'elles van respondre 3 mesos i un 7% creuen que ha de ser un any com a mínim. Per últim, només un 3% desconeixia la resposta.

Encara que la majoria de les mares creu que la lactància materna ha de durar 6 mesos com a mínim, els gràfics realitzats amb les dades de l'hospital informen que només un 12'5% de les mares de nens de 0-3 anys mantenen la lactància materna (possiblement la majoria d'elles no essent exclusiva) durant els primers 6 mesos. Això pot ser degut a molts aspectes relacionats amb la manca de suport per part dels sistemes sanitaris, la incorporació laboral, la novetat, la falta d'informació i la falta de suport de l'entorn familiar.

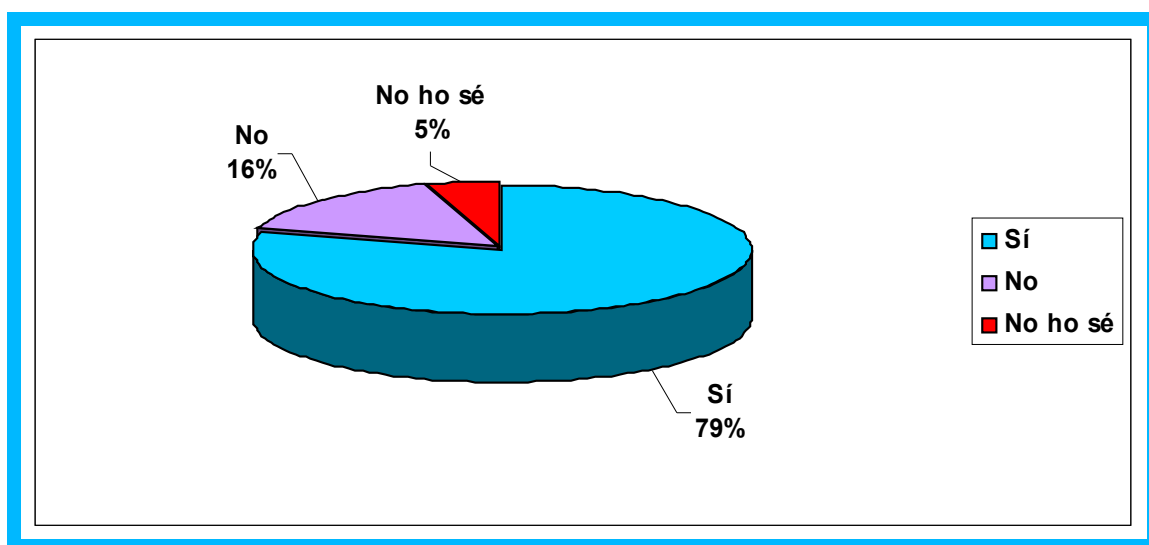
d) Com a mínim fins quan ha de durar la lactància materna?

**Conclusions:**

El coneixement teòric de les mares palamosines dels nens de 0-3 anys és alt, ja que el 67% de les mares creu que la lactància materna s'ha de mantenir fins als 2 anys, com a mínim. Seguidament, un 15% ha triat 4 mesos només, justificant aquesta opció referint-se a la baixa maternal i a la incorporació laboral. Només un 3% creuen que ha de durar 3 anys, i per últim, un 15% desconeixia la resposta.

Encara que la majoria de les mares saben que la lactància materna ha de durar com a mínim fins als 2 anys, el que es va poder concloure amb els gràfics corresponents a les dades extretes de l'hospital és que més de la meitat de les mares, un 60'5%, abandona la lactància materna abans dels 6 mesos, i els mesos amb més taxa d'abandonament corresponen al primer i tercer mes. Per tant, les mares palamosines tenen el coneixement teòric, però la gran majoria no l'aplica a causa dels factors esmentats anteriorment.

e) Vostè va ser alletada de petita?

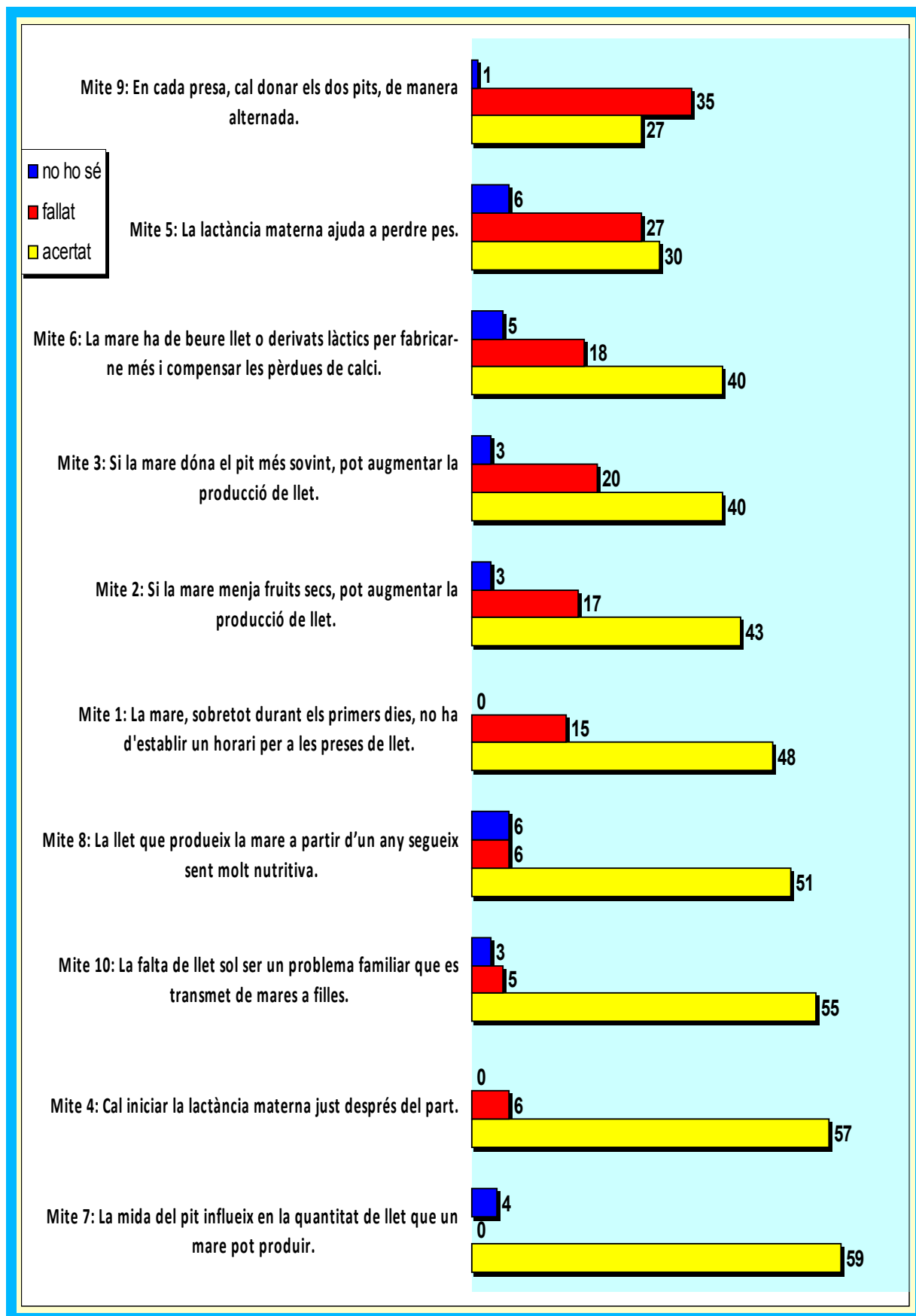


Conclusions:

La majoria de les mares enquestades van ser alletades de petites (el 79%), mentre que només un 16% no ho va ser. Després, un 5% no sabia la resposta.

Fa 30-40 anys, moltes mares alletaven als seus fills, quasi en la mateixa proporció que ara, tot i que ha canviat l'estil de vida. Així doncs, la cura dels fills és un prioritat familiar.

f) Anàlisi dels mites més freqüents a Palamós



Conclusions:

El grau de coneixement de les mares de 30-40 anys respecte a certs mites relacionats amb l'alletament és relativament alt, ja que dels deu mites estudiats, n'hi ha vuit que més de la meitat de les mares enquestades ha identificat com a falsos.

Els tres mites menys estesos corresponen a : la influència de la mida dels pits en la producció de llet, amb un valor que correspon a un 94% del total aproximadament; l'inici de la lactància just després del part, amb un valor que correspon a un 91%; i finalment la transmissió de la manca de llet al llarg de les generacions, amb un valor que correspon a més del 85%.

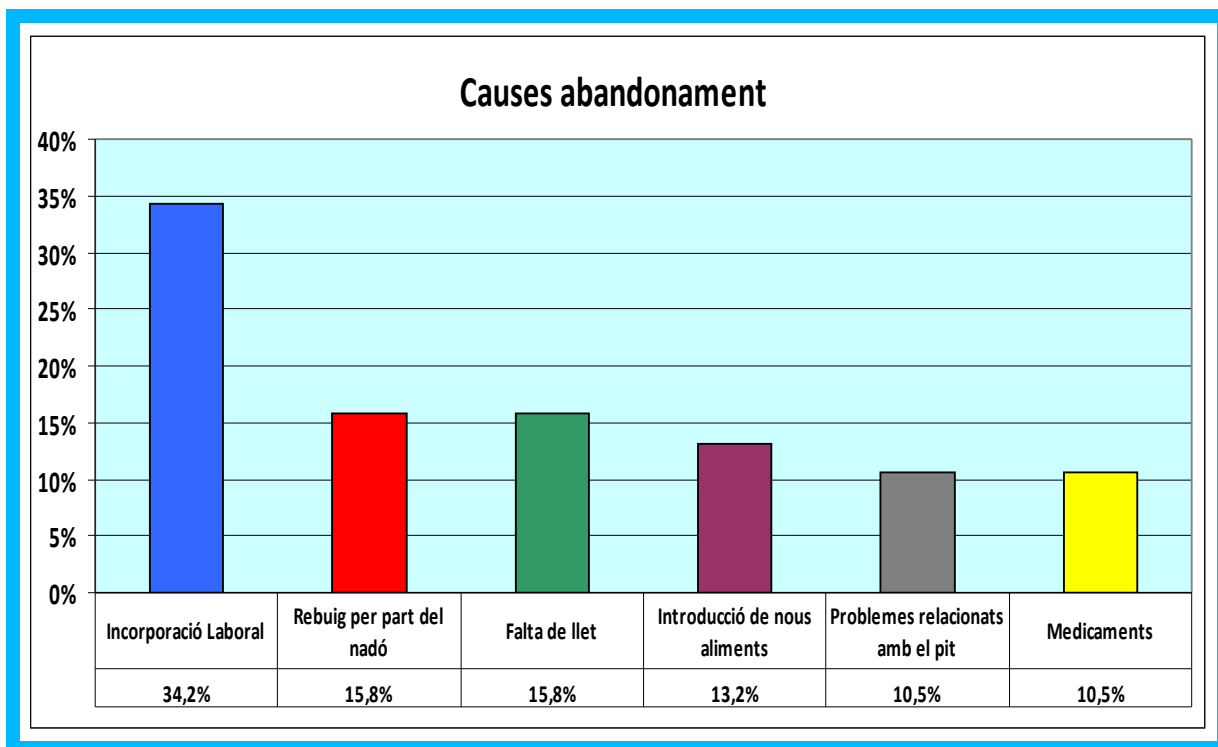
Finalment, cal destacar que els dos mites més estesos per part de les mares són els relacionats amb: la pèrdua de pes durant la lactància i el correcte buidatge dels pits durant les preses de llet, amb valors que corresponen a un 48% i un 43%, respectivament. No obstant això, cal dir que aquests percentatges no són molt baixos.

D'aquests dos, el mite relacionat amb el correcte buidatge dels pits és un dels mites més importants, ja que influeix molt en la continuïtat de la lactància materna, l'alimentació del nadó i fins i tot, pot arribar a influir en l'abandonament de la lactància. Això és degut als consells poc clars per part dels professionals sanitaris, ja que no donen molta importància al tema, i això influeix molt en la mare i en el nadó.

Si una mare alterna els dos pits en cada presa sense assegurar-se primer del buidatge d'un pit, el nadó no rep la concentració necessària de greixos, que es troba en la llet final, perquè progressi correctament el seu pes. Llavors això pot provocar una disminució del pes i posteriorment l'abandonament de la lactància materna. Per aquest motiu, cal que els professionals sanitaris es formin correctament en aquest tema, especialment els pediatres i les infermeres pediàtriques, ja que tenen un paper essencial en l'èxit de la lactància materna, en tots els seus aspectes, tant els relacionats amb la mare com els relacionats amb el nadó.

D'aquesta manera, podran transmetre la informació correcta a les mares per a poder viure una bonica experiència, alhora de gaudir dels grans avantatges d'aquesta meravellosa llet, tant per la mare com pel nadó. Així, també es podrà aconseguir la disminució de la taxa d'abandonament de la lactància.

g) Si va alletar als seus fills, em podria dir quina va ser la causa principal de l'abandonament?



Conclusió:

Aquesta pregunta només la van respondre les mares que ja havien deixat de donar el pit als seus fills, 38 mares sobre les 63 enquestades en total.

El motiu principal d'abandonament de la lactància materna a nivell de les mares palamosines és la incorporació laboral, ja que el 34'2% abandona la lactància per aquest motiu.

Aquest aspecte es pot relacionar també amb els altres gràfics realitzats amb les dades extretes de l'hospital, un dels quals indica que la majoria de les mares abandona la lactància materna durant el tercer mes, data de termini de la baixa maternal i segurament la reincorporació laboral de moltes mares.

Després, els següents motius d'abandonament són: el rebuig per part del nadó (15,8%) i la falta de llet (15,8%). Moltes mares creuen que després d'un cert temps de donar el pit als seus fills, arriba un moment que ja no tenen llet i el nadó ja el rebutja, i evidentment això és totalment fals perquè el pit fabrica la llet sempre, són pocs casos les mares que no la poden fabricar i, generalment, això és resultat de problemes específics de la salut de la mare.

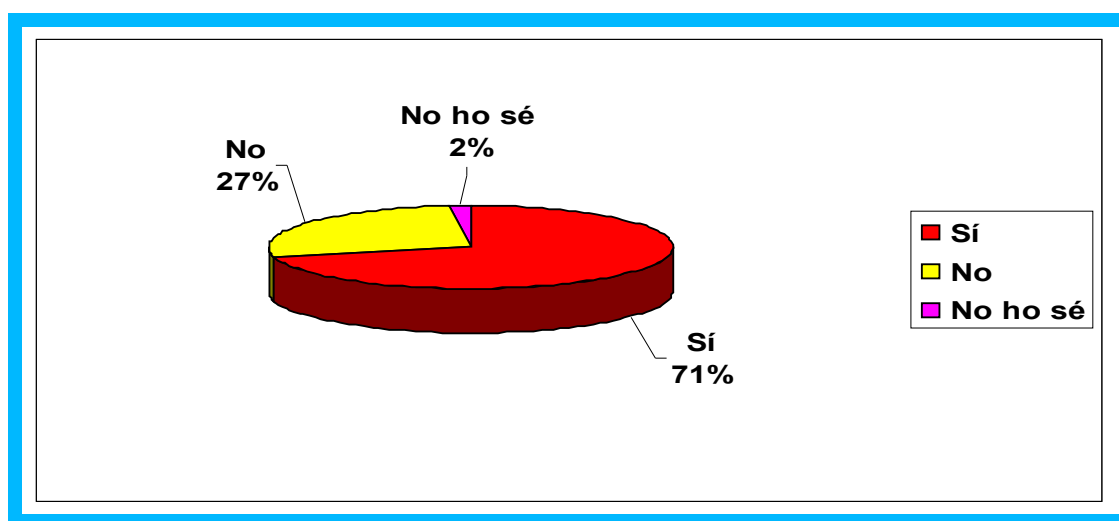
Un altre motiu és la incorporació de nous aliments, amb un valor que correspon a un 13,2% de les mares.

Els dos motius menys freqüents són els problemes relacionats amb el pit (aparició de clivelles, problemes amb el mugró,...), encara que moltes mares es queixen sovint d'aquests problemes, segons els pediatres i les infermeres pediàtriques. També s'ha pogut observar durant les reunions de mares organitzades per les "Mames Braves".

L'últim motiu d'abandonament de la lactància són els medicaments, un 10,5% dels casos, un percentatge destacable si es té en compte que la gran majoria de medicaments són compatibles amb la lactància materna.

Per últim, cal destacar que el primer motiu d'abandonament seria solventable amb l'ajut de les administracions allargant les baixes maternals, flexibilitzant horaris laborals,... Tots els altres motius d'abandonament que representen un 65'8 % estan relacionats amb dificultats normalment tècniques, fàcilment solucionables si es té la informació sanitària adequada sobre lactància materna.

h) Finalment, m'agradaria saber si vostè creu que actualment hi ha menys mares que alleten als seus fills a diferència del passat?



Conclusions:

La majoria de les mares entre 30 i 40 anys creu que actualment hi ha menys mares que alleten els seus fills a diferència del passat, amb un valor que correspon a un 71%. Un 27% del total de casos, un valor relativament baix, creu que n'hi ha més i només un 2% no va respondre.

EN RESUM:

- Les mares palamosines de 30-40 anys tenen un coneixement teòric suficient sobre la durada de la lactància materna, però no el porten a la pràctica. Moltes mares saben molt bé que la lactància materna ha de durar 6 mesos com a mínim, però la gran majoria d'elles no ho aplica o no ho pot aplicar a la vida real degut a les dificultats no resoltes.
- La causa d'abandonament principal de la lactància materna és la incorporació laboral de les mares, per això, moltes mares abandonen la lactància materna entre el tercer i quart mes.
- La majoria de les mares palamosines de 30-40 anys no coneixen cap associació de suport a l'alletament, i això evidentment influeix negativament en l'èxit de l'alletament. De les associacions de suport a la lactància materna, la més coneguda són les "Mames Braves" de Sant Feliu de Guíxols, potser per la seva proximitat territorial.
- Les mares palamosines tenen un coneixement teòric alt sobre els mites relacionats amb l'alletament, però de tots ells encara està bastant estès el mite relacionat amb el correcte buidatge dels pits durant les preses de llet.

8.3 VALORACIÓ DE LES ENQUESTES ADREÇADES ALS PROFESSIONALS SANITARIS**8.3.1 METODOLOGIA EMPRADA**

- ◆ Elaborar quatre enquestes destinades als quatre grups de professionals sanitaris següents: pediatres, infermeres pediàtriques, llevadores i ginecòlegs. Cada enquesta conté una part comuna i una part específica. La part comuna correspon a una sèrie de preguntes dirigides a tots els professionals. En canvi, la part específica conté preguntes concretes relacionades amb la funció de cada professional.
- ◆ Recollir les dades, durant l'estiu del 2010 de: 5 infermeres de l'hospital i 3 infermeres pediàtriques del CAP (8 infermeres en total), 6 llevadores, 4 ginecòlegs i finalment 4 pediatres (dels quals tres són del CAP de Palamós i un de l'Hospital de Palamós).
- ◆ Analitzar els resultats obtinguts.

8.3.2 ANÀLISI DELS RESULTATS

■ PRIMER GRUP: INFERMERES PEDIÀTRIQUES

➔ Part comuna de l'enquesta

1-Quina creu que és la dificultat principal amb què es troba la mare a l'hora de donar el pit?

- (1) De les vuit infermeres enquestades, cinc creuen que la dificultat principal amb què es troba la mare a l'hora de donar el pit és la falta d'informació. Dues creuen que és el cansament i la novetat, i l'última creu que és la reincorporació laboral.

2- Com classificaria el grau de coneixement del sector femení palamosí sobre el tema?

- (2) Pel que fa al grau de coneixement sobre la lactància materna de les mares palamosines, hi ha varietat d'opinió per part de les infermeres. Quatre d'elles creuen que és suficient, tres creuen que depèn de la cultura (algunes mares tenen més informació que d'altres) i per últim només una ha respost que aquest grau és molt baix. Per tant, es pot concloure que les infermeres creuen que el grau de coneixement hauria de millorar, ja que cap d'elles creu que sigui molt alt actualment.

3- Creu que actualment ha augmentat el nombre de mares que prefereixen la lactància materna davant de la llet artificial respecte al passat?

- (3) Cinc de les infermeres creuen que actualment ha augmentat el nombre de mares que prefereixen la lactància materna davant de la llet artificial, esmentant que les causes principals d'aquest augment han sigut: la comoditat per part de la mare i el nadó i l'augment d'informació respecte aquest tema durant l'embaràs. Mentre que tres d'elles creuen que no ha augmentat el nombre de mares que prefereixen la lactància materna.

4- Durant la seva carrera, va rebre sessions de formació en lactància materna?

- (4) Pel que fa a les sessions de formació en lactància materna durant la carrera d'infermeria, cinc de les infermeres enquestades diuen que no van rebre formació durant els seus estudis, sinó que han adquirit la poca informació que tenen amb els anys d'experiència laboral i assistint a cursos de lactància materna per a professionals. No obstant, les altres tres han respost que sí, encara que durant molt poc temps i fent les pràctiques al CAP materno-infantil.

5- Què recomana a una mare si aquesta manifesta que no té prou llet?

- (5) Si una mare manifesta que no té prou llet, set de les infermeres enquestades han respost que recomanen a la mare insistir en la lactància materna, amb tots els altres aspectes que implica: augmentar la freqüència de les preses de llet per aconseguir la correcta estimulació, més contacte pell amb pell,... Només una infermera ha manifestat que en aquest cas, comprovaria que és veritat i després receptaria un suplement.

6- Creu que la publicitat de llets de continuació hauria d'estar prohibida tal i com recomana el codi de succedanis?

- (6) Cal destacar que cinc de les infermeres pediàtriques creuen que la publicitat de les llets de continuació no hauria d'estar prohibida tal i com recomana el codi de succedanis. Aquesta opció s'ha justificat esmentant que aquestes llets són una alternativa i que poden ser útils per a la mare. Mentre que només tres de les infermeres creu que sí que hauria d'estar prohibida la publicitat.

7- Quina millora (sanitària, administrativa, social, ...) suggeriria vostè per tal d'augmentar l'èxit en l'alletament de les mares?

- (7) Gairebé totes les infermeres han suggerit la mateixa millora per tal d'augmentar l'èxit en l'alletament de les mares. Les propostes han sigut: millor formació dels professionals sanitaris respecte al tema i la divulgació de la informació a través de programes de la televisió, proporcionar més informació durant les sessions pre-part, donar més suport a la mare, tant pel que fa a la tècnica com el suport emocional, i finalment dues infermeres han afegit una altra proposta: augment del període de la baixa maternal, esmentant que és un factor molt important que influeix en la lactància materna.

➔ Part específica de l'enquesta**1- El dia del part s'informa a les mares dels riscos de no donar el pit al seu nadó?**

- (1) Totes les infermeres de l'hospital enquestades han respost que durant el dia del part s'informa a les mares dels riscos de no donar el pit al seu nadó, esmentant que ho sol fer habitualment la llevadora.

2- Pel que fa a les mares que opten des del principi per a la llet artificial, quina sol ser la causa més habitual?

- (2) Cinc de les infermeres enquestades en total creuen que les mares que opten des del principi per a la llet artificial ho solen fer a causa d'una mala experiència anterior. Una de les infermeres creu que és l'estètica, una altra que és la falta d'informació, i l'última infermera ha respost que és la reincorporació laboral.

3- Cada quant de temps sol pesar al bebè durant les primeres setmanes?

- (3) Les tres infermeres del CAP enquestades han proporcionat respostes diverses pel que fa a la freqüència de la mesura del pes del nadó. Una ha respost que es pesa cada mes, una altra ha dit cada 10-15 dies i la tercera setmanalment si el creixement evoluciona bé, sinó cada 2-3 dies. No obstant, les tres infermeres han dit que aquesta freqüència varia a mesura que el bebè creix.

4- Si s'observa que el bebè que mama no augmenta gaire de pes, què se sol recomanar a les mares?

- (4) També hi hagut varietat de respostes per part de les infermeres del CAP quant als problemes relacionats amb l'augment de pes del nadó. Si un nadó que està mamant, però no augmenta gaire de pes, les infermeres han dit el següent: la primera infermera ha respost que el seu consell dependrà del motiu d'aquest fet, la segona infermera ha respost que caldrà insistir en la succió per estimular la secreció de llet, i l'última d'elles ha dit que comprovaria que la tècnica de la lactància materna és correcta i que el nadó no pateix cap patologia, llavors recomanaria insistir en al lactància materna, i si això no funciona, introduir alguna "ajuda".

En canvi, si el bebè pren llet artificial i tampoc augmenta gaire de pes, la primera infermera ha respost que el seu consell dependrà del motiu, igual que si mama. La segona infermera ha dit que li faria proves per assegurar-se que no presenta cap malaltia i la tercera ha respost que aconsellaria augmentar la quantitat de llet per a cada presa de biberó.

5- Observa que hi ha alguna diferència entre els bebès que mamen i els que no, pel que fa al tema del pes?

- (5) De les tres infermeres del CAP enquestades, dues d'elles creuen que hi ha una diferència entre els nadons que mamen i els que no en quant al pes, esmentant que l'augment de pes és diferent. Mentre que només una d'elles ha esmentat que no observa que hi hagi alguna diferència destacable.

6- És habitual que es trobi amb mares que segueixen donant el pit fins als dos anys o més, tal i com recomana la AEP i la OMS?

- (6) Pel que fa a la durada de la lactància materna, sis de les infermeres enquestades han respost que no solen trobar-se amb mares que alleten fins als dos anys o més, tal i com recomana l'AEP i l'OMS, sinó que sol durar normalment de 4-6 mesos, coincidint amb el final de la baixa maternal i la reincorporació laboral de moltes mares, i només dues han respost que en pocs casos sol durar fins als 12 mesos.

Aquests resultats coincideixen amb la realitat, ja que segons les conclusions dels gràfics realitzats amb les dades extretes de l'hospital, un 60'5% de les mares abandonen la lactància abans dels sis mesos i la causa d'abandonament més freqüent entre les mares sol ser la incorporació laboral.

7- Per seguir correctament el creixement i desenvolupament dels bebès, sol realitzar un seguiment de lactància materna i d'observació de la presa?

- (7) De les cinc infermeres de l'hospital enquestades, dues d'elles han dit que no solen realitzar un seguiment de la lactància materna i d'observació de la presa per seguir correctament el creixement i desenvolupament dels nadons, mentre que les altres tres han dit que ho solen fer. D'aquestes tres infermeres que fan el seguiment, una d'elles ha dit que sol durar de 10-20 minuts aproximadament, la segona infermera ha respost que només sol durar de 2-3 minuts i l'última infermera ha esmentat que la durada depèn del nadó.

8- Quina mena d'inquietuds sol rebre per part de les mares que alleten durant els primers dies?

- (8) Totes les infermeres pediàtriques enquestades han respost que les inquietuds principals que solen rebre per part de les mares que alleten durant els primers dies solen ser preocupacions relacionades amb la qualitat de la llet, la quantitat de llet (han dit que moltes mares es preocupen per si tenen prou llet o no per alimentar els seus fills) i la freqüència de les preses de llet.

9- Anima a les mares perquè optin per a la lactància materna?

- (9) Totes les infermeres han dit que animen a les mares perquè optin per a la lactància materna, explicant els beneficis que aporta a la mare i al nadó, contestant els dubtes, proporcionant la informació que calgui, donant tríptics i revistes sobre la lactància materna,...

10- Si una mare té dificultats en l'alletament (poc pes del nadó, mastitis de repetició ...) quin és el protocol per superar aquestes dificultats ? A qui es remet per superar-ho?

- (10) Si una mare té dificultats en l'alletament (poc pes del nadó, mastitis,...) totes les infermeres han respost que no es remet a cap especialista concret en la lactància materna, sinó que si el problema es relaciona amb la mare es remet a la llevadora i si es tracta del nadó, el pediatre ja fa la seva funció.

■ SEGON GRUP: ELS PEDIATRES

➔ Part comuna de l'enquesta

1-Quina creu que és la dificultat principal amb què es troba la mare a l'hora de donar el pit?

- (1) Dos dels pediatres enquestats han respost que la dificultat principal amb què es troba la mare alhora de donar el pit és el cansament i la novetat, el tercer pediatre ha respost que és la reincorporació laboral i l'últim ha dit que la dificultat principal és la falta d'informació sobre la lactància materna.

2- Com classificaria el grau de coneixement del sector femení palamosí sobre el tema?

- (2) Pel que fa al grau de coneixement del sector femení palamosí sobre la lactància materna, dos pediatres han respost que aquest grau és suficient, el tercer pediatre ha dit que és molt baix i l'últim pediatre ha esmentat que aquest grau de coneixement depèn de la cultura de la mare, no és el mateix per a totes les mares.

Cap dels pediatres ha esmentat que aquest grau de coneixement sigui molt alt, per tant, els pediatres també creuen, igual que les infermeres, que la informació sobre la lactància materna s'hauria de divulgar més per tal d'informar correctament a les mares palamosines.

3- Creu que actualment ha augmentat el nombre de mares que prefereixen la lactància materna davant de la llet artificial respecte al passat?

- (3) Dos pediatres creuen que actualment ha augmentat el nombre de mares que prefereixen la lactància materna davant de la llet artificial respecte al passat, esmentant que aquest augment s'ha pogut aconseguir gràcies a una major informació respecte a aquest tema que s'ha anat divulgant per part dels professionals sanitaris i les associacions de suport a la lactància materna, encara que creuen que hauria d'augmentar més aquesta divulgació. També han comentat que actualment "està de moda donar el pit", per tant, hi ha una major difusió. Els altres dos pediatres han respost que aquest nombre no ha variat, sinó que segueix sent igual que sempre.

4- Durant la seva carrera, va rebre sessions de formació en lactància materna?

- (4) Tots els pediatres enquestats han respost que no van rebre sessions de formació en la lactància materna durant els seus estudis, sinó que han adquirit aquest coneixement després de la carrera, a través de cursos especialitzats en l'alletament matern i també gràcies a l'experiència laboral.

5- Què recomana a una mare si aquesta manifesta que no té prou llet?

- (5) Tots els pediatres han respost que si una mare manifesta que no té prou llet, el que farien és recomanar-li insistir en la lactància materna, augmentant la freqüència de les preses per aconseguir una major estimulació dels pits, d'aquesta manera, augmentar la producció de la llet. Un dels pediatres també ha esmentat que podria recomanar-li també beure més líquids.

6- Creu que la publicitat de llets de continuació hauria d'estar prohibida tal i com recomana el codi de succedanis?

- (6) Dos dels pediatres enquestats han respost que la publicitat de les llets de continuació hauria d'estar prohibida tal i com recomana el Codi de succedanis, i han justificat la seva resposta esmentant que aquesta publicitat contribueix a l'inici de la lactància mixta. Els altres dos pediatres han dit que no hauria d'estar prohibida, ja que creuen que no provoca cap problema.

7- Quina millora (sanitària, administrativa, social, ...) suggeriria vostè per tal d'augmentar l'èxit en l'alletament de les mares?

- (7) La millora que han suggerit dos dels pediatres enquestats per tal d'augmentar l'èxit en l'alletament de les mares ha sigut l'augment del període de la baixa maternal, ja que el consideren un factor essencial i molt influent en la continuïtat de la lactància materna.

Han dit que si s'aconsegueix aquest augment, incrementaria molt el manteniment de la lactància materna. El tercer pediatre ha suggerit organitzar unes sessions especials per a l'educació de les escoles de primària, així com l'experiència visual mitjançant vídeos informatius,... L'últim pediatre ha proposat augmentar la divulgació del tema en els mitjans de comunicació, així com anuncis il·lustratius de mares que donen el pit, esmentant els avantatges de la llet natural, per exemple.

➔ Part específica de l'enquesta:**1- El dia del part s'informa a les mares dels riscos de no donar el pit al seu nadó?**

- (1) Els dos pediatres de l'hospital han respost que durant el dia del part no s'informa a les mares dels riscos de no donar el pit al seu nadó. Aquests resultats no coincideixen amb les respostes de les infermeres, ja que elles han dit que s'informa a la mare i el que ho acostuma a fer és la llevadora.

2- Pel que fa a les mares que opten des del principi per a la llet artificial, quina sol ser la causa més habitual?

- (2) Pel que fa a les mares que opten des del principi per a la llet artificial, un d'aquests dos pediatres ha respost que la causa principal d'aquest fet sol ser la incorporació laboral, i l'altre pediatre ha esmentat que la causa principal sol ser una mala experiència anterior.

3- Per seguir correctament el creixement i desenvolupament dels bebès, sol realitzar un seguiment de lactància materna i d'observació de la presa?

- (3) Per seguir correctament el creixement i desenvolupament del nadons, dos dels quatre pediatres enquestats en total han respost que solen realitzar un seguiment de la lactància materna i d'observació de la presa, esmentant que la durada d'aquesta observació sol ser d'uns deu minuts. Els altres dos pediatres han dit que no solen realitzar un seguiment d'aquesta mena.

4- És habitual que es trobi amb mares que segueixen donant el pit fins als dos anys o més, tal i com recomana la AEP i la OMS?

- (4) Tres dels pediatres enquestats han respost que no solen trobar-se amb mares que segueixen donant el pit fins als dos anys o més, tal i com recomana l'OMS i l'AEP.

Un d'aquests tres pediatres ha esmentat que les mares, habitualment, solen alletar de 4-6 mesos, coincidint amb l'acabament de la baixa maternal. L'últim pediatre ha dit que sol trobar-se amb mares que alleten fins als dos anys o més, però ha esmentat que són molt pocs casos, no és un fet habitual.

5- Anima a les mares perquè optin per a la lactància materna?

- (5) Tots els pediatres han dit que solen animar a les mares perquè optin per a la lactància materna, explicant a les mares els múltiples avantatges de la llet natural tant per ella com pel seu nadó i donant consells a les mares, com per exemple sobre la tècnica de la lactància materna i acalarint els dubtes que puguin tenir.

6- Si una mare té dificultats en l'alletament (poc pes del nadó, mastitis de repetició ...) quin és el protocol per superar aquestes dificultats ? A qui es remet per superar-ho?

- (6) Si una mare té dificultats en l'alletament (poc pes del nadó, mastitis,...), tots els pediatres han respost que es remet al pediatre, la infermera pediàtrica o a la seva llevadora per a poder superar aquestes dificultats, no hi ha cap especialista en la tècnica de la lactància materna.

7- Quines són les dificultats més freqüents en què es troben les mares que donen el pit o les recent parides?

- (7) Els pediatres han respost que les dificultats més freqüents amb què es troben les mares que alleten o les mares recent parides solen ser: problemes relacionats amb el pit (clivelles, dolor als mugrons, mastitis,...) i la incorrecta posició del nadó al pit. Han esmentat que aquestes dificultats solen ser les més habituals, les que més solen preocupar a les mares i provocar problemes relacionats amb la lactància materna.

■ TERCER GRUP: LES LLEVADORES

➔ Part comuna de l'enquesta:

1-Quina creu que és la dificultat principal amb què es troba la mare a l'hora de donar el pit?

- (1) La meitat de les llevadores enquestades creu que la dificultat principal amb què es troba la mare a l'hora de donar el pit és la falta d'informació sobre el tema. L'altra meitat creu que és la pressió familiar i social el principal factor que influeix en la lactància materna.

2- Com classificaria el grau de coneixement del sector femení palamosí sobre el tema?

- (2) Pel que fa al grau de coneixement sobre la lactància materna de les mares palamosines, tres de les llevadores enquestades han respost que aquest grau depèn de la cultura. Seguidament, dues han respost que és suficient, i només una ha manifestat que és molt baix.

3- Creu que actualment ha augmentat el nombre de mares que prefereixen la lactància materna davant de la llet artificial respecte al passat?

- (3) Totes les llevadores enquestades creuen que actualment ha augmentat el nombre de mares que prefereixen la lactància materna davant de la llet artificial respecte al passat, i ho han justificat dient que això s'ha pogut aconseguir gràcies a l'augment de la informació que s'ha transmès a les mares. També han dit que elles donen més suport i informació sobre el tema a les mares que visiten.

4- Durant la seva carrera, va rebre sessions de formació en lactància materna?

- (4) Totes les llevadores enquestades van rebre sessions de formació en lactància materna durant els seus estudis, algunes durant l'especialitat i altres fent cursos d'alletament. No obstant, totes han manifestat que han rebut poca informació, i evidentment, s'han format posteriorment assistint a cursos d'alletament i amb l'experiència laboral.

5- Què recomana a una mare si aquesta manifesta que no té prou llet?

- (5) Si una mare manifesta que no té prou llet, totes les llevadores han contestat que el que farien és insistir en la lactància materna, aconsellant a la mare augmentar les preses de llet per aconseguir una correcta estimulació. Alhora, també han esmentat altres coses com: la tranquil·litat, donar confiança a la mare, augment de la ingesta de líquids i finalment aconsellar a les mares certes associacions de suport, i si cal, proporcionar algun suplement.

6- Creu que la publicitat de llets de continuació hauria d'estar prohibida tal i com recomana el codi de succedanis?

- (6) La meitat de les llevadores creu que la publicitat de les llets de continuació hauria d'estar prohibida, tal i com recomana l'AEP i l'OMS. L'altra meitat creu que no, ja que segons elles, és una alternativa per a la mare i hauria d'estar al seu abast.

7- Quina millora (sanitària, administrativa, social, ...) suggeriria vostè per tal d'augmentar l'èxit en l'alletament de les mares?

- (7) Les llevadores també han coincidit en la resposta pel en quant a les millores que han suggerit per tal d'augmentar l'èxit en l'alletament de les mares. Les seves propostes han sigut: la mare ha de participar en algun grup de suport a l'alletament, assistint a les trobades; llegir llibres sobre l'alletament durant l'embaràs; la publicitat de la lactància materna a nivell de tot l'estat espanyol, manifestant que és la millor alimentació que el nadó pot tenir; i finalment també han esmentat que hauria d'augmentar el període de la baixa maternal fins a sis mesos, aproximadament. Així, si les mares es formen, si el període de la baixa maternal augmenta i si les llevadores proporcionen la informació necessària per a les mares amb l'ajuda de les associacions de suport, la taxa d'abandonament de la lactància materna disminuirà molt.

➔ Part específica de l'enquesta**1- Durant les visites pre-part sol animar, informar o donar consells a les mares sobre el tema?**

- (1) Totes les llevadores han respost que durant les visites pre-part animen, informen i aconsellen a les mares quant a la lactància materna, perquè es vagin preparant i no es trobin amb grans obstacles després del part. Han esmentat que és molt important la informació pre-part, ja que influeix molt en l'èxit posterior de l'alletament.

2- Quin és el protocol que se segueix durant les dues primeres hores de vida del nadó?

- (2) Totes les llevadores han explicat que el protocol que se segueix durant les dues primeres hores de vida del nadó es basa en el contacte pell amb pell mare i nadó, l'inici precoç de la lactància materna durant la primera hora de vida del nadó, just després del naixement, si no hi ha motius mèdics que no ho impedeixin. Totes creuen que aquest protocol no hauria de canviar i/o millorar perquè ja s'ha millorat durant aquests últims anys.

3- Després del part, se sol col·locar sempre el bebè sobre la mare, pell amb pell, per tal que faci la primera enganxada de forma espontània, sense interrupció?

- (3) Totes les llevadores han respost que, després del part, se sol col·locar al nadó sobre la mare, pell amb pell, per tal que faci la primera enganxada de forma espontània i sense interrupció. També han dit que la durada mínima sol ser una hora, però evidentment la mare pot romandre així el temps que ella vulgui, això depèn de cada cas. No se sol fer en el cas de les cesàries, que llavors s'aconsella que el pare faci el mètode cangur, i també en el cas dels prematurs. El protocol de no fer-ho se segueix en casos molt especials.

4- Quines són les dificultats més freqüents amb què es troben les mares lactants o recent parides?

- (4) Segons les llevadores, les dificultats més freqüents amb què es troben les mares lactants o recent parides solen ser: l'aparició de clivelles, la falta de suport tècnic i emocional, la pressió familiar i social i la falta d'experiència.

5- Quin protocol se segueix pel que fa a les mares amb poc mugró, mugró pla o mugró invertit?

- (5) Totes han manifestat que no hi ha un protocol concret quant a les mares amb poc mugró, mugró pla o invertit. El que fan és donar instruccions a les mares per aconseguir la correcta posició del nadó, i d'aquesta manera es podria evitar el problema, amb l'ajuda del tirallets.

6- Recepta a les mares algun complement mineral i/o vitamínic?

- (6) Pel que fa a la prescripció d'algun complement vitamínic i/o mineral, totes les llevadores recreen iode per protocol a la mare.

■ QUART GRUP: ELS GINECÒLEGS

(quatre ginecòlegs enquestats). En la part específica, les preguntes 5 i 7 no han sigut analitzades, ja que els ginecòlegs no les han respost.

➔ Part Comuna de l'enquesta

1-Quina creu que és la dificultat principal amb què es troba la mare a l'hora de donar el pit?

- (1) Tres dels ginecòlegs enquestats han respost que la dificultat principal amb què es troba la mare a l'hora de donar el pit és la falta d'informació sobre el tema, seguidament la pressió familiar i social i, per últim, la reincorporació laboral.

2- Com classificaria el grau de coneixement del sector femení palamosí sobre el tema?

- (2) Els ginecòlegs creuen que el grau de coneixement del sector femení depèn de la cultura, alhora que destaquen que no és molt alt.

3- Creu que actualment ha augmentat el nombre de mares que prefereixen la lactància materna davant de la llet artificial respecte al passat?

- (3) Dels quatre ginecòlegs enquestats, només dos han respost a la pregunta i han dit que actualment el nombre de mares que prefereixen la lactància materna davant de la llet artificial ha augmentat, i ho han justificat esmentant que actualment ha augmentat la divulgació del coneixement respecte al tema.

4- Durant la seva carrera, va rebre sessions de formació en lactància materna?

- (4) Els ginecòlegs han respost que no han rebut sessions de formació en lactància materna durant la carrera, s'han format amb els anys d'experiència laboral.

5- Què recomana a una mare si aquesta manifesta que no té prou llet?

- (5) Si una mare manifesta que no té prou llet, dels quatre ginecòlegs, només dos han respost la pregunta. Un d'ells ha dit que receptaria un suplement, i l'altre ha dit que aconsellaria a la mare insistir en la lactància materna.

6- Creu que la publicitat de llets de continuació hauria d'estar prohibida tal i com recomana el codi de succedanis?

- (6) Dels quatre ginecòlegs, dos creuen que la publicitat de llets de continuació hauria d'estar prohibida tal i com recomana el Codi de succedanis, i ho han justificat dient que només caldria treure-les dels regals que s'adrecen a la mare a l'hospital. Els altres dos no han manifestat la seva opinió.

7- Quina millora (sanitària, administrativa, social, ...) suggeriria vostè per tal d'augmentar l'èxit en l'alletament de les mares?

- (7) Tots els ginecòlegs han suggerit pràcticament la mateixa millora per tal d'augmentar l'èxit en l'alletament: la formació dels professionals sanitaris respecte al tema i la divulgació dels coneixements relacionats amb la lactància materna a les mares.

➔ Part específica de l'enquesta:**1- Durant l'embaràs s'informa a les mares dels riscos (tant del bebè com de la mare) de no donar el pit als seus futurs nadons?**

- (1) Els ginecòlegs han respost que durant l'embaràs s'informa a les mares dels riscos (tant del bebè com de la mare) de no donar el pit als seus futurs nadons.

2- Anima a les mares perquè optin per a la lactància materna?

- (2) Tots els ginecòlegs han respost que durant les visites pre-part solen animar, informar i aconsellar a les mares sobre la lactància materna, ja que el consideren un període important de formació, tant pel que fa a l'embaràs com pel que es trobaran després del part. El mètode que utilitzen és la informació verbal, esmentant a la mare els avantatges tant pel nadó com per a la mare.

3- Quin és el protocol que se segueix durant les dues primeres hores de vida del nadó?

- (3) Tots els ginecòlegs han dit el mateix que les llevadores en quant al protocol que se segueix durant les dues primeres hores de vida del nadó. Han respost que es basa en el contacte pell amb pell mare i nadó i la lactància materna precoç durant la primera hora de vida del nadó. Tots ells creuen que l'Hospital de Palamós promou canvis, no han esmentat que aquest hospital necessiti millorar alguna cosa concreta.

4- Quan atén a una mare amb problemes de lactància, sol realitzar un seguiment de lactància materna i d'observació de la presa?

- (4) Dels quatre ginecòlegs enquestats, dos han respost que quan atenen a una mare amb problemes de lactància, solen realitzar un seguiment de lactància i d'observació de la presa, mentre que els altres dos han respost que no ho solen fer.

5- És habitual que es trobi amb mares que segueixen donant el pit fins als dos anys o més, tal i com recomana la AEP i la OMS?

- (5) Els ginecòlegs han respost que si una mare lactant es queda de nou embarassada, li aconsellen que abandoni la lactància materna.

EN RESUM:

- La majoria dels professionals sanitaris creu que la dificultat principal amb la qual es troben les mares que alleten sol ser la falta d'informació.
- El grau de coneixement de les mares palamosines sobre la lactància materna és suficient, destacant que ha de millorar molt
- Ha augmentat el nombre de mares que volen alletar els seus fills a diferència del passat.
- Gairebé tots els professionals sanitaris no s'han format gens quant a l'alletament matern durant els seus estudis, sinó que han hagut de formar-se individualment després, si hi han tingut interès, o bé n'han après amb l'experiència i això és una conclusió molt important que s'ha pogut extreure.
- Molts professionals sanitaris no creuen convenient prohibir la publicitat de les llets de continuació tal i com recomana el Codi de sucedanis, malgrat que és un factor que pot interferir molt en la continuïtat de la lactància materna i el seu èxit posterior.
- Quant a les propostes de millora, es considera molt important i influeix molt en la continuïtat de la lactància materna l'augment del període de la baixa maternal, 16 setmanes no són suficients ni per a la mare ni per al nadó. Només els ginecòlegs, com a proposta de millora, han dit la seva pròpia formació.

8.4 El curs de Formació: Promotors en lactància materna Palamós, octubre-novembre de 2010

8.4.1 Introducció



Aquest any s'ha realitzat per primera vegada el curs de formació en lactància materna a l'Hospital de Palamós, durant el mes d'octubre i novembre. Aquest curs s'ha realitzat sota la responsabilitat de l'Institut d'Estudis de la Salut i la coordinadora Materno-infantil. Els participants en aquest curs han sigut els diferents professionals sanitaris implicats en la lactància materna, per tal de reforçar els seus coneixements sobre l'alletament matern.

(veure el capítol de l'annex: curs de formació en lactància materna Palamós)

8.4.2 METODOLOGIA EMPRADA

Per poder analitzar el grau de satisfacció i opinió personal dels alumnes que van assistir al curs de formació en la lactància materna dirigida als professionals sanitaris de l'hospital de Palamós, i també per recollir l'opinió dels formadors en quant a aquest curs, he realitzat les següents accions:

- ◆ Entrevistar les infermeres pediàtriques Mercè Grañés i Patricia Moreno, participants en el curs, per a poder valorar la seva opinió i el que li ha aportat aquest curs en quant a nous coneixements sobre la lactància materna.

- ◆ Entrevistar els formadors del curs el pediatre Dr. Luis Ruiz Guzman i la llevadora Merche García, per a poder saber més informació relacionada amb aquests cursos de formació, en especial els de formació en lactància materna, com els llocs on s'han fet i com influeixen aquests cursos en els centres hospitalaris.
- ◆ Assistir el darrer dia d'aquest curs a l'Hospital de Palamós i fer fotografies, acompanyada per l'associació de suport de Sant Feliu "Mames Braves", les quals van fer una presentació per als professionals sanitaris.

8.4.3 ANÀLISI DE L'ENTREVISTA ADREÇADA ALS ALUMNES DEL CURS

8.4.3.1 ANÀLISI DELS RESULTATS

- ◆ Les dues infermeres pediàtriques entrevistades creuen que és necessari que hi hagi aquest tipus de formació en tots els hospitals de Catalunya, i ho han justificat esmentant que és molt important que els professionals sanitaris implicats en la lactància materna estiguin ben formats en un tema tan important com l'alletament matern, ja que actualment no estan ben formats en aquest tema. D'aquesta manera, podran transmetre la informació a les mares i també a altres professionals. Per últim, han esmentat que és un tema que afecta tant a les mares com el futur dels nadons.
- ◆ Creuen que aquest curs ha de tenir continuïtat en el temps ja que els professionals encara necessiten més formació en el tema i també perquè cada any s'hi incorpora gent nova, així també tindran oportunitat de fer-lo. Un infermera també ha esmentat que la continuïtat permet fomentar la cultura de la lactància materna.
- ◆ Les dues infermeres també creuen que la formació en lactància materna s'hauria de fer extensiva en tots els centres hospitalaris de Catalunya i també en tots els centres d'atenció primària, ja que tant els professionals sanitaris dels hospitals com els professionals del CAP tenen contacte amb les mares i influeixen en els aspectes relacionats amb el tema.
- ◆ Aquest curs ha sigut finançat per l'Institut d'Estudis de la Salut (IES), i cal destacar que gran part dels alumnes seleccionats formen part de la Unitat de Lactància Materna de Palamós. Quant a la oportunitat que tenen la resta dels treballadors de col·laborar en el curs l'any que ve, una infermera m'ha respost que potser l'any que ve no es farà, degut a la crisi econòmica de l'estat.
- ◆ Quant a les pràctiques realitzades en el curs, primer de tot es van seleccionar els nadons nascuts durant la setmana de l'Hospital de Palamós i els del CAP, perquè van visitar els que havien donat d'alta des de l'hospital. Llavors, es van fer unes sessions pre-part i post-part per la llevadora Mercè Albalat els dijous perquè els curs es va fer durant els dijous d'aquelles setmanes, encara que normalment ella els fa els dimarts.

- ◆ Les dues infermeres creuen que els seus coneixements teòrics i pràctics sobre la lactància materna han augmentat després d'haver realitzat el curs. A més, també els ha donat una certa seguretat, ja que han confirmat els seus coneixements previs, i s'han assegurat que la informació que transmeten a les mares és la correcta.
- ◆ Al febrer del 2008 es va formar la Comissió de Lactància Materna de Palamós. Els objectius que s'han proposat recentment han sigut els següents: elaborar el protocol de la lactància materna i elaborar tríptics informatius sobre dues coses: els aspectes relacionats amb la lactància materna i informació sobre els horaris de totes les llevadores de la comarca quant a les sessions de formació post-part en lactància materna. El funcionament de la Comissió es basa en una reunió que es fa el segon dimecres de cada mes, en la qual assisteixen tots els membres per a discutir assumptes i repartir la feina.

La Comissió està formada per dues llevadores, un pediatre de l'hospital, un pediatre del CAP, una infermera de planta, una supervisora de planta i una infermera del CAP. Cal destacar que després d'haver realitzat el curs, els membres de la comissió s'encarregaran de transmetre els nous coneixements als altres professionals sanitaris, que potser no han pogut assistir-hi.

- ◆ Les dues infermeres han respost que les principals dificultats amb les quals es troben les mares que volen alletar són la pressió social i familiar i també males experiències anteriors.
- ◆ Les dues infermeres creuen que a partir d'ara s'hauran de revisar els protocols hospitalaris en relació amb la lactància materna, esmentant que ara ja s'estan revisant.
- ◆ Una infermera creu que no s'hauria de prohibir la publicitat de sucedanis de llet materna, mentre que l'altra infermera creu que sí, ja que és el principal factor que interfereix en la continuïtat de la lactància materna, i en general en el seu bon funcionament.
- ◆ Les dues infermeres creuen que s'haurien de fer campanyes publicitàries per fomentar la cultura de la lactància materna ja que la publicitat és un mitjà que influeix molt en les societats, i podria canviar moltes coses positivament. Així mateix, també creuen que posar vídeos informatius a les consultes ginecològiques i a les habitacions de maternitat seria un bon sistema per augmentar la formació i la sensibilitat envers la lactància materna.

Una bonica experiència







8.4.4 ANÀLISI DE L'ENTREVISTA ADREÇADA ALS FORMADORS DEL CURS

8.4.4.1 ANÀLISI DELS RESULTATS

- ◆ Els dos formadors entrevistats creuen que és molt necessari que hi hagi aquest tipus de formació en lactància materna en tots els hospitals de Catalunya, ja que els professionals sanitaris implicats en la lactància materna no estan ben formats en el tema, i evidentment, cal formar-los més perquè puguin proporcionar el suport necessari per a les mares.
- ◆ El Dr. Luis Ruiz fa 22 anys que és formador i ho va decidir perquè va pensar que era molt necessari, doncs la lactància materna és un tema molt important per a mares i nadons. També cal destacar que creu que no es proporciona molta informació a les mares per part dels professionals. Es va formar fent un Màster de Salut Materno-infantil a Londres. A més a més, també llegir llibres li ha servit molt.

Mentre que la llevadora Merche García ha sigut formadora des del començament de la seva professió i ho va decidir perquè creia que era necessari formar-se i tenir més coneixements sobre l'alletament matern, tant pel que fa a la tècnica com altres aspectes que hi estan relacionats, amb la finalitat d'ajudar les mares. Es va formar fent cursos específics sobre el tema.

- ◆ Els dos formadors creuen que aquest tipus de formació ha de tenir continuïtat en el temps, ja que s'ha d'actualitzar més informació i coneixements sobre la lactància materna amb la finalitat de millorar la relació entre les mares i els professionals sanitaris. Si els professionals sanitaris estan ben formats, això influirà molt en les mares positivament.
- ◆ També creuen que és necessari fer canvis en la formació pre-grau dels professionals sanitaris quant a la lactància materna, esmentant que s'han de formar els professors que donin classes als professionals sanitaris implicats en la lactància materna.
- ◆ També creuen que aquesta formació s'hauria de fer extensiva en tots els hospitals i centres d'atenció primària de Catalunya, ja que els professionals necessiten adquirir més coneixements sobre la lactància materna, actualment no estan ben formats.
- ◆ Aquest tipus de formació s'ha pogut fer als següents llocs: Tarragona, Barcelona, Lleida, Extremadura, Extremadura, Valladolid, València, Galícia i per primer cop s'ha fet a la província de Girona, en concret a Palamós.
- ◆ Han esmentat que actualment no tenen eines per avaluar la repercusió d'aquests cursos , però han dit que es proposa fer una investigació més profunda sobre la repercusió d'aquests cursos.
No obstant, en general creuen que la repercusió és molt bona i permet als professionals sanitaris adquirir més coneixements sobre un tema que durant els seus estudis no van tenir oportunitat de tractar i estudiar amb profunditat, com cal i hauria de ser.
- ◆ Els dos formadors han esmentat que les principals dificultats amb les quals es troben les mares que volen alletar solen ser: la manca de suport familiar i social, la falta d'informació sobre la lactància materna, el fet que les mares solen pensar que els problemes amb els quals solen trobar-se durant el període de l'al·letament no tenen solució, i això sol provocar l'abandonament de la lactància materna. També han dit que és una important dificultat la manca d'ajuda per part dels professionals sanitaris i la pèrdua de la cultura de la lactància materna aquests últims anys.
- ◆ Creuen que a partir d'ara s'hauran de revisar els protocols hospitalaris en relació amb la lactància materna, encara que molts hospitals encara no el tenen, per tant, l'haurien de fer. Han justificat la seva resposta dient que aquest protocol influeix sobre els coneixements dels professionals.
- ◆ Els dos creuen que s'hauria de prohibir la publicitat de sucedanis de llet materna, ja que interfereix en la continuïtat de la lactància materna i fa que la confiança de les mares en elles mateixes disminueixi.

- ◆ Creuen que s'haurien de fer campanyes publicitàries per fomentar la cultura de la lactància materna, ja que la publicitat és un mitjà molt eficaç que influeix molt en la cultura de la societat. Això també permetrà donar un suport molt gran a totes les mares.
- ◆ Així mateix, també creuen que posar vídeos informatius a les consultes ginecològiques i a les habitacions de maternitat seria un bon sistema per augmentar la formació i la sensibilitat envers la lactància materna, a més, el coneixement s'adquireix amb molta més rapidesa mitjançant l'experiència visual.
- ◆ S'ha pogut esbrinar que existeix un certificat internacional d'assessoria en lactància materna amb la titolació de: IBCLC (Internacional Board Certified Lactation Consultant).

8.5 ANÀLISI DE L'ENTREVISTA ADREÇADA A L'ASSOCIACIÓ DE SUPORT

8.5.1 METODOLOGIA EMPRADA

- ◆ Entrevistar membres de l'associació de suport a l'alletament matern de la Costa Brava "Mames Braves", amb l'objectiu de saber com és el seu funcionament, quins objectius s'ha proposat, quins serveis oferir i quines activitats organitza,...
- ◆ Assistir els primers divendres de cada mes a la xerrada que organitza amb les mares a Sant Feliu de Guíxols.

8.5.2 ANÀLISI DELS RESULTATS

Els responsables de l'associació són: Anna Granolleras, Àngels Granolleras i Noemí Carrera. Aquesta associació es va fundar a Sant Feliu l'any 2005 sense dificultats, ja que va tenir el suport del *Centre 0 a 3 anys* de Sant Feliu (Escola Bressol Municipal), que li va facilitar els seus espais per a reunir-se amb les mares i també li va oferir suport tècnic i material (disposició per fer fotocòpies, repartiment dels seus tríptics, etc.).

L'associació està formada per dues mares que duen a terme l'Assessoria en Lactància, però tenen unes 10 o més mares col·laboradores que els ajuden quan els cal: organitzar xerrades, fer fotos per a pòsters, dissenyar els pòsters i exposicions, ... Aquest any ha augmentat el nombre de mares assessores. Dues mares del grup han fet el Curs d'Assessoria en Lactància Materna organitzat per la Federació Catalana de Grups de Suport a l'Alletament Matern, per tant, ara són quatre Assessores.

Els principals objectius que es proposa aquesta associació són: **protegir**, **promoure** i **donar suport** a l'alletament matern i s'adreça a les mares i pares de la Costa Brava. La seva funció en la societat és omplir un buit tant mèdic com social pel que fa al suport a la lactància materna.

Tot això ho fa voluntàriament, és un servei les 24 hores del dia gratuït. Part dels serveis que ofereix es financien amb la subvenció de l'ICD (Institut Català de les Dones) i l'altra part l'assumeixen elles mateixes amb el seu temps de dedicació (que són moltes hores) i altres despeses que queden sense cobrir.

No obstant, l'associació rep ajut per part de l'Ajuntament quan vol realitzar alguna activitat, com qualsevol altra entitat de la ciutat que ho necessiti. L'ajuntament també col·labora cedint els espais de l'Escola Bressol Municipal. L'associació cada any demana una subvenció d'entitats sense ànim de lucre a l'ICD que li serveix per pagar una part les despeses que té.

Les assessores s'han format l'any 2008 a la Federació Catalana de Grups de Suport a l'Alletament Matern, i fan formació continuada dins la mateixa Federació i també a fora d'ella, mitjançant tallers o cursos que els poden interessar.

Pel que fa al funcionament de l'associació, les "Mames Braves" es reuneixen el primer divendres de cada mes al Centre 0 a 3 anys de Sant Feliu de Guíxols, de 16:30h a les 18:00h. Hi solen assistir mares, però de vegades hi venen pares o amigues, germanes, àvies... depèn de cada mes perquè és un grup de participació oberta, la mitjana és de 8 a 10 mares en cada trobada. No es proposen uns temes determinats, doncs han vist que és millor que cada mare proposi el tema que li preocupa o que té ganes de tractar.

Les trobades són obertes en les que primer de tot es presenten una per una i després es va obrint un torn de paraula segons l'interès de cada mare, on les mateixes mares contesten o resolen els seus dubtes, i elles hi intervenen per fer algun aclariment o si la informació és incorrecta. Les mares que assisteixen solen queixar-se de la falta de unitat de criteris del personal sanitari i en general de la manca de formació quant a l'alletament matern.

També solen queixar-se de la poca durada de les baixes maternals i de la dificultat per conciliar l'alletament amb la feina, i tot sovint, es queixen del poc suport familiar i social.

Així, resolen els dubtes i solucionen els problemes de les mares escoltant-les, veient com mama el bebè (observació de la presa), donant la informació tècnica i/o emocional necessària.

A més, un cop a l'any organitzen una xerrada, conferència o taller on conviden algun professional relacionat amb l'alletament. Tenen un servei telefònic de consulta les 24h del dia, 365 dies l'any; a més a més ofereixen un servei de consultes per correu electrònic i fan visites a domicili quan és necessari. També Tenen un blog: mamesbraves.blogspot.com on hi posen informació que creuen adient o interessant sobre l'alletament matern.

Per últim, cal destacar que l'associació està molt esperançada amb aquest primer Curs de Formació en Alletament de Palamós, ja que és un començament perquè la situació de l'alletament a les comarques gironines vagi canviant.